

POLITIA

REVISTA POLIȚIENEASCĂ

CLUJ

REDACTOR RESPONZABIL:
Dr. VICTOR POPP

APARE LUNAR

PRIM REDACTOR:
GEORGIU CHENDI

IMPOTRIVA BRUTALITĂȚILOR POLIȚIENEȘTI

Nu de mult, ministerul de finanțe a dat un ordin circular către toate oficiile de vamă din țară, prin care se punea în vedere vameșilor că, în raporturile lor cu publicul, trebuie să aibă o purtare cuviincioasă. Circulara dă instrucțiuni precise funcționarilor de vamă, făcându-i atenți că trebuie să se poarte cuviincios cu publicul în toate ocaziile, să dea informații cu bunăvoință și să procedeze la îndeplinirea formelor vamale cu toată culața. Acei cari, după publicarea dispozițiilor de mai sus, vor continua a avea o purtare necuviincioasă și rău voitoare, erau avertizați cu aspre pedepse.

Măsura ministerului de finanțe s'a născut din dureroasa constatare că vameșii noștri suferă de o obraznicie incurabilă ceea ce ne creiază un prost renume în străinătate și o vie depresiune morală în țară. Ea era deci binevenită.

Nu putem însă trece pe lângă acest fapt, fără să ne gândim că aceleași lucruri se petrec, într'o largă măsură, și în poliție. Sunt funcționari sau agenți de poliție — și din nefericire sunt mulți — cari în raporturile lor cu publicul au o purtare mai mult decât necuviincioasă.

Și dacă măsura ministerului de finanțe era necesară, fiindcă publicul străin de la vamă începe a cunoaște o țară, ea este tot așa de necesară în poliție, pentru aceleași motive. Străinul care ne vizitează, are cu autoritatea statului aceste puncte de contact: vama și poliția; și ori-cât de corect s'ar purta funcționarii de vamă, după ordonanța ministrului de finanțe, dacă poliția va continua să fie instituție de teroare publică, nu putem nădăjdui într'o reputație mai bună.

În aceeași măsură însă în care trebuie să ne îngrijim de buna reputație a țării în străinătate, este necesar să purtăm grijă și de respectarea drepturilor cetățenești. Ministerul de interne ar putea găsi un bun exemplu în măsura ministerului de finanțe, pedepsind aspru orice purtare necuviincioasă a funcționarilor de poliție față de public. Este dureros că astăzi, când pretindem că sîntem o țară civilizată, să fim nevoiți a recurge la măsuri de represiune pentru a deștepta în conștiința funcționarilor, simțul datoriei, respectul și demnitatea misiunii pe care au a o îndeplini; dar mai dureros este să se continue cu actuala stare de lucruri, cu mentalitatea barbară care degradează instituțiile și le desorganizează. Poliția trebuie să fie restabilă în drepturile sale de autoritate, și aceasta nu se poate face, din nefericire, decât cu energice măsuri de corecție pentru toți acei ce o desonorează prin purtarea lor.

Încă din timpurile cele mai vechi, buna ordine și prestigiul autorităților în stat s'au asigurat prin sancțiuni dras-

tice. Constantin cel Mare punea să fie plimbați călare deandoselea pe străzile capitalei sale toți sfetnicii ne-cinstiți sau funcționarii cari terorizau populația. Pentru vinovății mai grele, cel dintâi împărat creștin nu se sfia a ordona bătaia cu nuiiele în piețele publice. Așa erau vremurile atunci. Asprimea lui Constantin cel Mare ar produce astăzi oroare; ea însă i-a asigurat o administrație model și o ordine desăvârșită în treburile publice.

Noi nu cerem nici bătaia cu nuiiele și nici batjocura echitației deandosele, astăzi acestea nu mai merg. Dar măsuri împotriva celor ce își fac din ignoranță, ilegalitate și grosolanie o specialitate, nu vom înceta să cerem până ce aceste obiceiuri nu vor dispărea cu totul din poliție.

Dacă, spre exemplu la fiecare oficiu de poliție s'ar instală o cutie pentru reclamațiile publicului brutalizat și ofensat de către polițiștii, cari n'au ajuns să înțeleagă că ei stau în slujba publicului și nu publicul în slujba lor, și dacă această cutie s'ar deschide săptămânal de un inspector de poliție conștiincios și cu o reputație de cinste și maniere civilizale bine stabilită, numele rău pe care îl are astăzi poliția ar dispărea în cel mai scurt timp. Politistul știind că purtarea sa necuviincioasă, ca și orice act abuziv săvârșit în dauna legii și a cetățenilor, va fi aspru și rapid sancționată, își va da toată silința să se poarte frumos și să devie un real apărător al legii. Astfel s'ar creia și o conștiință profesională mai potrivită cerințelor de conviețuire în societatea modernă, conștiință care astăzi ne lipsește în Poliție.

Și de aceasta este nevoie, înainte de toate. Progresul, pe care îl dorim cu toții, nu poate veni decât printr'o educație sistematică și energică. Sau, în lipsa posibilităților materiale, cari să întretină școli de pregătire pentru polițiști, până ce aceste posibilități se vor arăta, nu ne rămâne decât educarea actualelor elemente de poliție pe calea măsurilor represive. Cine va avea în el tăria de a co-respunde măsurilor de ordine, și cine va putea să-și mla-dieze apuăcturile învechite spre o mai civilizată înțelegere a misiunii de polițist, acela va rămânea și va fi un element prețios; cine nu se va putea schimba, acela va fi înlăturat, și poliția nu va pierde nimic dacă nu va avea concursul acestora. Din potrivă va câștiga și în prestigiu și în autoritate.

Opera de purificare trebuie să vină de sus. Ministerul de interne, urmând exemplul ministerului de finanțe, va face o faptă bună și va avea dreptul la toată recunoștința publicului și a polițiștilor, cari se simt rău, pe drept cuvânt, în tovărășia celor netrebnici.

GEORGIU CHENDI

Mișcarea internă

Administrațiunea, preocupându-se de mișcarea internă a populațiunii unui stat, nu privește individul membru al populațiunii numai ca o ființă pentru sine, care își urmărește scopurile individuale de a achiziționa mijloacele pentru traiu și de a-și găsi îndestulirea proprie în cadrele organizațiunii sociale, ci și ca o putere individuală activă. Această putere a individului, asociată cu puterea celorlalți indivizi, formează puterea societății. În dânsa însă se cuprinde și un pericol, pentru colectivitate, care poate să vină din partea unor indivizi, sau din partea unei grupe de indivizi. Pericolul poate fi îndreptat în contra organizațiunii actuale a societății, sau în contra formei de guvernare, în contra formei de stat.

Formează problemă a administrațiunii de a observa pericolele, care pot rezulta pentru societate din mișcarea elementelor populațiunii, examinând pericolul ce îl poate provoca puterea individului lăsat fără supraveghiere.

Pentru soluționarea acestei probleme s'a organizat *poliția populațiunii*, având de obiect circulațiunea internă între hotarele statului. Tot în această categorie de probleme intră și observarea *circulațiunii externe*, mișcarea populațiunii peste hotarele statului (*emigrare* și *imigrare*). Pentru cunoașterea puterii reprezentate de populațiune ca număr servește recensământul populațiunii și lucrările de *statistică*.

Mișcarea populațiunii în interiorul statului în împrejurări normale este liberă. De asemenea nu este limitată nici circulația populațiunii între state. Dezvoltarea mijloacelor de comunicațiune a făcut mare parte a populațiunii mobilă. Controlul mișcării populațiunii interiorul statului are mai ales trei forme.

1. *Reglementarea circulațiunii* în întrebuințarea mijloacelor de comunicații, ca circulațiunea pe strade (trăsuri, automobile etc.) înlăturarea piedecilor de circulațiune (împiedecarea aglomerațiunii de persoane, de tunnuturi), care ia și denumirea *poliției de stradă*; circulațiunea pe căile ferate și cu mijloacele de navigațiune, înlăturarea piedecilor și pericolelor ce se pot ivi în întrebuințarea acestor mijloace de comunicații (*poliția în gări și în porturi*). Circulațiunea se reglementează prin ordonante (ordine), prin interdicte și prin permisiuni, stabilindu-se ordinea de circulație, interzicând anumite acțiuni, permițând accesul în anumite locuri.

Problema circulațiunii locale, ca interes exclusiv local, este dată de regulă în atribuțiunile comunei. Statul însă poate avea interesul de a se preocupa și de această problemă, fie având organe speciale, fie controlând activitatea organelor comunale.

II. A doua formă în controlul mișcării populațiunii este *supraveghierea elementelor periculoase* pentru liniștea publică. Aceasta se face: a) la *domiciliul* indivizilor, cari n'au o ocupațiune, o profesiune, prin care să-și câștige mijloacele de traiu. Aceste elemente săvârșesc de regulă furturi, spargerii etc.; b) la *elementele fără un domiciliu*, fără o ocupațiune, care să-i dea mijloacele de traiu, ca cerșetori, vagabonzi, cari se mișcă dintr'o localitate într'alta. Forma aceasta de supraveghiere ia denumirea de *poliția cerșetorilor* și a *vagabondajului*. Mijlocul de prevenție este de regulă trimiterea celor fără căpătâi la locul de origine (comuna de aparținere); c) la elementele cari au săvârșit deja infracțiuni și au fost condamnate judecătorește, după împlinirea pedepsei, prin *confinare*, nefiind admisibil de a părăsi localitatea fără de autorizarea autorității.

III. A treia formă este *interdictul* pentru anumiți indivizi de a se așeza în anumite localități. Supraveghierea acestor elemente se face când ele își caută locul de așezare, iar dacă s'au așezat în localitățile supuse interdictului, ele pot fi expulzate.

Regule relative la mișcarea internă. Biroul populațiunii. Controlul străinilor. Limitarea reședinței. Reglementarea comunicațiunii

Dreptul de a alege reședință în interiorul țării pentru cetățeni nu este limitat. Fiecare cetățean își poate alege liber locul de reședință sau de întreținere. Călătoria în interiorul țării este permisă fără nici un act de circulațiune, în timpuri normale. În teritoriile supuse stării de asediu, călătoria este supusă restricțiunilor rezultate din măsurile excepționale, care se publică de-odată cu declararea stării de asediu. Călătoria dintr'o localitate într'alta este admisă numai în baza unei autorizații.

Libertatea de mișcare este restrânsă în general prin impunerea obligațiunii generale a celui ce-și schimbă locuința de a se anunța în localitatea unde a călătorit. Populațiunea și mișcările ei se țin în evidență prin *biroul populațiunii*, instituit în fiecare comună. S'a înființat prin L. 20 Martie 1915 s'a extins în întreg teritoriul statului prin L. 2 Martie 1921.

Biroul populațiunii (L. 20 Martie 1915) are de scop de a înscrie pe toți Români și străinii cari au reședința obișnuită în comună. În registre se trec și toate schimbările de domiciliu, cazul de naștere, căsătore, moarte. Biroul liberează buletine de înscriere¹ locuitorilor înregistrați, certificate pentru schimbare de domiciliu și reședință, dă ori cui informații relative la domiciliu.

Românul, care își stabilește reședința obișnuită într'o comună, trebuie să se prezinte biroului în termen de 15 zile dela sosire, spre a se înscrie. Străinul trebuie să se prezente în 24 de ore dela obținerea biletului de liberă petrecere în țară.

Oreine își schimbă domiciliul, fie în altă comună, fie în altă țară, fie că-și schimbă locuința în aceeași comună, trebuie să declare aceasta biroului cu cel puțin 48 ore înainte.

Proprietarii, care dau cu chirie case, apartamente, sau odăi, sunt datori să comunice în termen de 3 zile dela intrarea locatarilor în imobilul lor, biroului sosirea acestora. Locatarii au de asemenea obligația de a se anunța biroului, atât la sosire, cât și la plecarea.

Cei ce nu se înscriu la biroul populației sunt pedepsiți cu amendă.²

Biroul eliberează buletine de înscriere tuturor locuitorilor stabiliți în comună înainte de 1 Aug. 1914. Pentru cei stabiliți după această dată liberează numai: 1 funcționarilor statului sau ai diferitelor instituțiuni particulare; 2. celor ce exercită o profesiune recunoscută utilă în localitate; 3. celor ce dovedesc, că au interese sau legături familiare vădit în comună, sau că din cauze independente de voința lor nu pot să-și reia vechiul domiciliu.

Chestiunea obligațiunii de anunțare a călătorilor sosiți

¹ Buletinele de înscriere se liberează gratuit. Scutite de orice taxă. În caz de pierdere, pentru duplicat se percepe taxa de 1 leu. Pentru fiecare informațiune se percepe o taxă de 50 bani. Toate celelalte cereri adresate biroului și certificatele de schimbări de domiciliu și reședință sunt scutite de ori ce taxă de timbru. (L. 2 Martie 1921 art. 37).

² Amendă dela 500—1000 Lei. Sunt trimiși în judecată de către autoritățile administrative. Contravenția se judecă la judecătoria de ocol. Sentința e definitivă și executorie. (L. 2 Martie 1921 art. 34).

După punerea în funcțiune a biroului populațiunii, administrația comunală nu mai poate libera bilete de identitate, care se înlocuiesc prin buletinele de înscriere. (L. 20 Martie 1915 art. 45).

intr-o localitate a fost reglementată mai ales în comunele urbane prin regulamente locale. Prin creierea legii din 20 Martie 1915 și prin estinderea ei în întreg teritoriul statului aceste regulamente locale în parte și-au pierdut puterea. Dacă ele prevăd și alte instituțiuni, asupra cărora legea nu dispune, acele rămân neatinse.¹

Pentru controlul *circulațiunei străinilor* legiuitorul a luat măsuri mai severe prin L. 20 Martie 1915. Regulele relative la mișcarea străinilor sunt următoarele:

Controlul străinilor (L. 20 Martie 1915 extinsă asupra întregului teritoriu prin L. 2 Martie 1921) se face prin trecerea lor într-o evidență, care se ține la fiecare comună. Orice străin este dator să se prezinte în termen de 8 zile, dela sosirea în țară, în localitatea unde și stabilește reședința, pentru a obține un *bilet de liberă petrecere*. Acesta se liberează de *biroul de control al străinilor*, în baza pasaportului sau actului, cu care străinul a intrat în țară.

În caz de schimbare a reședinței străinul este dator a anunța plecarea, a viza biletul, iar la noua sosirea și prezenta biletul spre vizare.

Străinul, care nu se conformă acestor regule, este pedepsit cu amendă, cu închisoare, eventual este expulzat.

Ministerul de interne poate să oblige pe un străin, în interesul siguranței publice în baza unui jurnal al consiliului de miniștri, să *părăsească localitatea*, în care se află, sau să *locuiască într-o localitate anume determinată*. Deciziunea ministerială este nemotivată. Ea fixează un termen, în care străinul trebuie s'o execute. Contravenția se pedepsește cu amendă și închisoare, independent de expulzare.

Pentru a asigura eficacitatea măsurilor de control asupra străinilor și călătorilor s'a introdus și *controlul hotelurilor și al altor stabiliimente asemănătoare* (L. 20 Martie 1915). Hotelurile etc. sunt supuse controlului autorității. Ele se pot deschide numai în baza unei autorizații a autorității polițienești.

Hotelierii etc. sunt datori a ține registre numerotate și parafate, în cari vor trece zi cu zi călătorii sosiți și plecați. Călătorii găzduiți trebuie să fie anunțați în termen de 12 ore dela sosirea lor poliției. Călătorii la sosire sunt datori să semneze un buletin de înscriere cu datele cerute. Străinii trebuie să prezinte buletinul de liberă petrecere.

Persoanele, cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau ziua, sunt obligați a cere autorizația autorității. Ele sunt supuse aceluiaș control pentru circulația străinilor ca și hotelierii.

Persoanele particulare, cari vor găzdui călători străini, fie chiar pentru o noapte, sunt obligate a încunoștiința poliția, prin scrisoare recomandată sau declarație verbală, dând datele necesare.

Libertatea de a alege reședința este nelimitată, în afară de cazurile prevăzute pentru străini și pentru unele categorii de cetățeni proprii, a căror rămânere într'un loc s'a dovedit a forma pericol pentru liniște, sau ca sancțiune pentru neconformarea unor anume măsuri de ordine.²

Dispozițiile mai însemnate ale acestei legi sunt:

Vagabondajul și cerșetoria sunt interzise în întreaga țară. Vagabonzi (oameni fără căpătâiu) sunt aceia cari nu au domiciliu statornic, nici mijloace de hrană și nu exercită în mod obișnuit nici o profesiune, deși ar avea mijloace și putința de a-o face.

Se consideră cerșetori ori ce persoane apte pentru oarecare muncă și care având mijloace de existență, sau putându-și-le procura, fac apel din obișnuință la caritatea publică, cu scopul de a realiza beneficii personale, în orice mod și în orice loc.

Vagabondajul și cerșetoria sunt considerate ca delict și se pedepsește în sensul legii (art. 1—3).

Vagabonzii și cerșetorii, constatați prin instanțele judecătorești vinovați pentru delictul de vagabondaj resp. cerșetorie, sunt supuși la pedeapsa colonizării pentru muncă dela 5 zile la o lună, în caz de recidivă într'un an dela 1—6 luni, în caz de recidivă într'un termen de 5 ani cu colonizarea pentru muncă dela 6 luni până la 5 ani.

Vagabonzii și cerșetorii, înapți pentru orice fel de muncă, cum și minorii mai mici de 18 ani, nu vor fi condamnați, ci puși la dispoziția asistenței sociale, pentru a-i reeduca, înțerna sau plasa.

În legislația din Ardeal sunt prevăzute următoarele categorii ale elementelor periculoase, care pot fi trimise în baza Regulamentului de escortare din 14 Febr. 1885 la locul de origine: *a*) vagabonzii (servitorii, cari își schimbă într'una stăpânul încă pot fi clasificați în categoria aceasta), cerșetorii fără autorizație, persoanele suspecte pentru siguranța publică, dacă n'au apartinere în comuna în care se află și nu pot face dovada unei ocupațiuni sau a unui venit din care să se susțină; *b*) cocotele, care suferind de boale venereice, după vindecare nu observă regulele de ordine, după împlinirea pedepsei, întrucât n'au apartinere în comună; scandalagii, cari duc viață imorală, și n'au dat urmare avizului autorității de a părăsi localitatea; sau cei cari trimesi cu marșrută fixă, s'au abătut dela drumul fixat; *c*) infracțorii eliberați din pușcărie după împlinirea pedepsei, dacă intră în categoriile de sub *a*) și *b*), sau dacă au fost pedepsiți în baza codului de contravenții art. 62—63, 66, 67, 68—70; *d*) străinii, dacă au fost condamnați la expulzarea, sau dacă în una din categoriile de sus, sau dacă rămânerea lor în țară este pericol pentru siguranța publică.

Escortarea se face în baza unei hotărâri aduse de autoritatea polițială, în care se stabilește locul de apartinere sau de origine.

Escortarea se face cu marșrută fixă, când trimesul călătorește singur după programul fixat, având să se anunțe la locul de sosire, sau cu escortă.

Reglementarea circulațiunei din punct de vedere de întrebuințării mijloacelor de comunicațiune s'a făcut prin regulamentele locale. Legislația a reglementat numai *circulația automobilelor* (L. 28 Aug. 1921).

Ea e decretată liberă pe toate căile publice, pe cari circulă vehicule cu tracțiune animală. Cu toate aceste autorități ale dreptul să interzică cu totul, sau numai pe un timp determinat circulațiunea pe anumite căi, să fixeze o viteză maximă, să stabilească condițiuni speciale. Nici un automobil nu poate circula decât în baza unui permis, liberat de autoritate. Orice automobil poartă un număr de ordine, cu litere distinctive, aparate de semnal și felinare. Automobilul poate fi condus numai de persoane, care au trecut un examen special. Pentru încălcarea acestor prevederi sunt prevăzute sancțiuni severe.

Mișcarea externă a populațiunei. Pașaportul. Emigrarea

În timpuri normale mișcarea externă a populațiunei, eșirea și intrarea peste frontiera țării este liberă, legată numai de posedarea unor autorizații de călătorie. În unele state nu se cer nici aceste autorizații. În timpuri nenormale, stare de războiu, amenințarea pericolului de războiu, epidemii etc. libertatea de mișcare peste frontierele țării este suspendată.

Problema administrațiunii este de a controla mișcarea externă a populațiunii, în scopul de a preveni pericolul, ce

¹ În legislația din Ardeal chestiunea a fost reglementată prin L. V: 1903 pentru locuința streinilor.

² Astfel de restricțiuni s'au luat prin Legea pentru înfrânarea vagabondajului și a cerșetoriei din 9 Iulie 1921, care însă se aplică numai în câteva județe (Ilfov, comuna București etc.) după autorizația legiuitorului, de a se pune în aplicare succesiv.

poate rezulta pentru stat, din intrarea în țară a elementelor periculoase ale populației. Se exercită control asupra călătorilor pe calea ferată sau cu naia dela un punct la altul al țării. Pentru acest scop este organizat serviciul de poliție la punctele de frontieră, porturi și gări (R. 1 Apr. 1904). Regulele de trecere peste frontieră sunt:

Nici un călător străin¹ nu poate intra în țară dacă nu posedă un pașaport sau document de călătorie, vizat în regulă de reprezentantul diplomatic român al locului, de unde este călătorul sau de unde el a obținut pașaportul (art. 10).

Pașaportul este reglementat prin Legea asupra pașapoartelor din 21 Martie 1912.

Pașaportul este un act liberat de autoritatea administrativă pentru constatarea identității persoanei respective (eventual împreună cu a soției și copiilor în vârstă sub 14 ani) cum și ca dovadă că autoritatea din țară admite călătoria, nesubvercând nici o piedecă din punct de vedere administrativ, de altă parte că călătoria nu e păgubitoare pentru statul, în care intră posesorul.

În general se liberează pașaport oricărui cetățean, la cerere care poate dispune asupra persoanei sale și care nu se subtrage prin călătorie dela împlinirea unei obligațiuni de interes public.

Pașapoartele se liberează de ministrul de interne și de prefectii de județe și de poliție. Se emit în numele Regelui. Se liberează pe 12, 6 și 3 luni.²

În unele cazuri se poate refuza liberarea pașaportului.³

Bilete de trecere peste frontieră se liberează locuitorilor români din comunele situate la distanță de cel mult 15 km. de linia frontierei. Aceste bilete sunt valabile 5 zile și numai pentru o singură călătorie. Ele se liberează de șefii polițiilor punctelor de frontieră.

Normele relative la circulația externă au suferit unele restricțiuni în urma războiului mondial.

Emigrarea este una dintre problemele luate în preocupățiunile statului în epoca din urmă. Prin emigrare statul pierde o parte din populație, prin urmare slăbește unul dintre elementele constitutive ale sale. Cauzele care pricinuesc emigrarea, trebuie să preocupe statul și să le înlăture, pentru a pune stavilă emigrării. În afară de aceea statul este în drept să limiteze emigrarea prin măsuri administrative, atât în interes public, cât și în interesele membrilor familiei emigrantului, cum și ca protecțiune, pentru înșiși emigranții. Libertatea de emigrare, care în general nu este limitată, nu dă drept de a imigra în alt stat. Statele astăzi se

apără față de emigrați, stabilind anume condițiuni pentru a fi admiși de a trece frontiera.

În legislația Regatului vechiu nu se găsește o lege, care să reglementeze emigrarea. Prin deciziunea ministrului de interne din 27 Iulie 1921 s'a instituit o comisiune, care să studieze chestiunile în legătură cu emigrarea, să dea avizul ministrului și să pregătească un anteproiect de lege.

În Ardeal se găsește în vigoare legea II: 1909 asupra emigrării, care reglementează chestiunea emigrării, stabilește restricțiuni, admite ca numai întreprinderii autorizate de ministrul de interne să se poată ocupa cu transportul emigranților, determină obligațiunile întreprinderii, raportul de drept dintre emigranți și întreprindere, înființează un fond de emigrare pentru emigranții lipsiți de avere, cari doresc să se repatrieze, stabilește penalități riguroase în special asupra întreprinderilor de transport și procedura de urmărire a contraveniențelor.

Dr. VICTOR ONIȘOR
Profesor Universitar, Cluj.

¹ Este oprită intrarea în țară a călătorilor străini, chiar dacă au acte în regulă de călătorie vizate: dacă au fost expulzați, dacă atinzi fiind de demență nu sunt însoțiți de cineva, dacă li s'a interzis intrarea în țară ca măsură de siguranță, dacă grupuri de muncitori străini n'au obținut autorizația specială a ministrului, vagabonzilor și în genere tuturor acelor cari încă dela sosirea lor în țară ar trebui să cadă în sarcina asistenței publice (art. 11).

Actele călătorilor români și străini se înregistrează și vizează la intrarea și ieșirea din țară. În fiecare zi lista, călătorilor străini intrați în țară se trimite ministrului de interne.

² Numai ministrul afacerilor străine poate libera pașapoarte, care atrag după sine imunități și scutiri speciale. Mai liberează pașapoarte și legațiunile și consulatele române.

Pentru liberarea pașapoartelor se percep taxe. Asemenea și pentru vize.

Pașapoartele sunt individuale. Cu toate acestea soțul, soția și copiii legitimi minori (azi numai sub 14 ani) pot figura pe acelaș pașaport, nu însă personalul de serviciu, preceptorii etc.

³ Nu se liberează pașapoarte: a) tinerilor înscrși pe tabelele de recensământ pentru recrutare; b) minorilor trimși la studii în afară din țară, numai cu autorizarea părinților sau tutorilor; c) militarilor sub drapel (R. 31 Martie 1912 art. 7).

„Gluga prevenitului“

Un prevenit nu e încă un vinovat. Aceasta e o axiomă juridică pe care o găsim la baza tuturor legislațiilor. Că doar e și o chestie nu numai de bună împărțire a dreptății, ci și una de bun simț: nu poți trata ca pe un vinovat pe acela în contra căruia nu există de cât presupțiuni de a fi săvârșit un delict ori o crimă.

Anchetele judecătorești sunt făcute de oameni și, ca tot ce e omenesc, sunt susceptibile de greșeli. A te pripri și a proclama culpabilitatea unui arestat înainte de a fi adunat împotriva lui un mănușchiu de puternice dovezi e a nesocoti înseși fundamentele instituției judiciare. Societatea, prin mandatul ce l-a dat reprezentanților ei, de a elimina elementele rele, n'a înțeles să compromită dinainte poziția socială și situația materială a celui urmărit.

Arestul prevenit e necesar, pentru că numai cu această condiție magistratul instructor poate conduce investigațiile cari să-i formeze convingerea de vinovăția ori nevinovăția prevenitului. Dar atâta vreme cât cel arestat nu e decât un prevenit el are dreptul la toate menajamentele compatibile

cu interesul instrucției. În primul loc, să nu se facă în jurul numelui său decât publicitatea strict trebuitoare, spre a ajuta la strângerea elementelor de convingeri despre care am vorbit.

Grija aceasta de a vătămă cât mai puțin interesele morale și materiale ale prevenitului a făcut ca, în unele legislații — cum e în cea franceză și în cea belgiană — să se prevadă în mod expres dreptul celui arestat de a se sustrage privirilor indiscrete ale publicului. E ceea ce numește „le droit à la cagoule” — dreptul glugii.

În tot timpul cât e adus în fața judecătorului de instrucție, prevenitul are latitudinea de a se servi de o glugă care-i acopere toată fața, până sub bărbie. Partea dinainte a acestei glugi are găuri pentru ochi și gură, spre a înlesni respirația aceluia care o poartă. Numai când apare înaintea instanței de fond, adică atunci când din prevenit junge în culpat cu suficiente probe de vinovăție, cel arestat nu se mai bucură de „dreptul glugii.”

Este posibilă crima hipnotică?

În cursul procesului Landru, a produs mirare declarațiunea unuia dintre experții numiți să lămurească pe jurați asupra caracterului patologic al unor stări sufletești a criminalului. El spunea că, un om nu poate deveni asasin numai sub efectul sugestiunii hipnotice.

Această afirmație pare îndrăzneată pentru acei cari cunosc experiențele făcute de numeroși observatori și cari au formulat o părere cu totul opusă aceleia a d-rului Rubinovici în fața juraților din Versailles.

Nu e în intențiunea noastră să menționăm în acest scurt articol toate argumentele și exemplele arătate în marile tratate de medicină legală și aiurea de către marii medici și psihologi cari s'au ocupat de această problemă. Este, totuși, cu puțință să se demonstreze că o crimă poate să fie comisă de un subiect în stare de hipnoză, sub sugestia unei persoane străine.

În primul rând, este de netăgăduit că o persoană în stare de somnambulism natural, adică spontan, care deci nu e sub influența procedeelelor obicinuite ale hipnotizatorilor, poate comite un act delictuos, adică criminal.

Iată mai multe exemple de adevărate crime comise de somnambuli:

Marele medic Orfila vorbește despre un somnambul care, dormind într'un han strigă: „Hoții!” La acest strigăt lumea alergă. Cea dintâi persoană care intră primi un glonț de revolver din partea somnambulului care-i strigă: „Ah! tu ești ticălosule!”

La 2 Iulie 1868, un elev al seminarului din Saint-Pons se scoală în timpul nopții și se duce să dea unuia din profesorii săi trei lovituri de cuțit. A doua zi nu-și amintea nimic de actul său criminal.

În Martie 1877, ziarele au povestit pe larg istoria unei femei care se fura pe ea însăși în crizele de somnambulism și care neputându-și aminti de actele sale, a mers până acolo să-și supravegheze pe propriul ei fiu pe care-l bănuia de aceste furturi.

Pentru că un subiect în stare de somnambulism natural poate să comită acte criminale pe care moralitatea să le reprobe, este evident că același subiect, în stare de somnambulism provocat va fi un instrument docil în mâinile aceluia care-i va sugera să comită cutare sau cutare fapt delictuos. Și dovada că acest raționament este *a priori* logic și în conformitate cu faptele, este că în toate laboratoarele de psihologie, unde s'a încercat să se sugereze comiterea de crime imaginare la subiecte în stare de hipnoză, experiențele au avut mai totdeauna o complectă reușită. Subiectele se supun orbește, în mod automat, fără să pună actul sugerat sub controlul conștiinței lor.

Așa profesorul Bernheim dela Nancy a făcut ca unul din subiectele sale să străpungă cu pumnalul pe un personaj imaginar. În același fel, Liégeois a făcut pe o fată să-și omoare mama, bine înțeles în mod imaginar, indicându-i un manechin.

Ceea-ce mărește gravitatea acestei supunerii la sugestiuni criminale în timpul stărilor hipnotice, e că se pot face su-

gestiuni anticipate. Astfel se poate spune unui subiect: „Măine, la cutare oră, vei face cutare lucru.”

Furturi experimentale, adică furturi comandate față de martori în scop de cercetări științifice, au fost săvârșite de persoane cari erau onestitatea însăși.

Iată și istorisirea experienței făcută de d-rul Voisin: „Am sugerat unei femei, în timpul somnului provocat, ca în momentul când se va trezi, să se ducă să la un cuțit veritabil cu care să lovească un manechin culcat în patul său. Manechinul acesta înbrăcat cu rochie și un bonet pe cap părea o femeie culcată. Când se trezi, se îndreptă vertiginos spre o masă, apucă arma și apropiindu-se de pat, împlântă puternic cuțitul în femeia culcată, mașinalicește, fără nici o expresie a figurei, întocmai ca și cum ar fi fost mișcată de un resort. Ea așteptă un moment apoi își reluă locul părând a nu-și aminti de nimic.”

La aceste experiențe s'a adus obiecțiunea că subiectele cari se pretau la ele, arătau atâta supunere numai pentru că își dădeau seama de caracterul imaginar al actelor ce li se comanda.

Nu aceasta e însă și părerea savanților cari au aprofundat mai adânc misterele responsabilității noastre. Cei cari au asistat la numeroasele experiențe de acest gen — printre cari profesorul Bernheim — au convingerea, că anumite subiecte se identifică total cu rolul ce li se dă; ei nu joacă o comedie, ei cred că totul e adevărat; dânșii au fisionomia, mișcărilor, gesturile, emoțiunile unui adevărat criminal și-ți dau impresiunea clară că merg într'adevăr la crimă. Se înțelege dela sine că o atare supunere pasivă, automată nu se întâlnește la toate subiectele în stare de somnambulism provocat. Mulți opun rezistență, care e cu atât mai accentuată cu cât personalitatea morală a subiectului e mai desăvârșită. Ceea ce a înșelat pe medicii cari nu admit posibilitatea crimei sugerate, este tocmai alegerea nechip-zuită a subiectelor necesare la experiențele lor.

Trebuie deci admis împreună cu savanții cei mai autorizați în materie, că subiectul hipnotizat poate deveni un instrument de crimă de o grozavă precizie, cu atât mai teribil cu cât imediat după săvârșirea actului, totul este uitat, impulsivitatea, somnul și acela care l-a provocat.

Hipnotismul este deci un lucru cu deosebire periculos, pentru că poate servi la săvârșirea automată și inconștientă a unor fapte cu urmările cele mai funeste. În încercările ce se fac de a se împiedica folosința lui, s'a interzis adesea hipnotizatorilor să experimenteze în fața publicului acte nesocotite, cunoscută fiind tendința de imitație de care dau dovadă masele și observațiunile ce se fac în fiecare moment despre cutare sau cutare procedeu de sinucidere sau de omucidere.

Nu putem totuși să nu observăm că hipnotismul, asemenea celor mai multe descoperiri ale spiritului omenesc, poate aduce și rău și bine. Sunt numeroase crimele săvârșite în mod științific, dar aceasta nu trebuie să ne facă să disprețuim eforturile pe cari atâția oameni le fac zilnic pentru progresul științei.

Dr. CRINOU

P O L I T I A

Îndeosebi, după marele război, problema reorganizării instituțiilor statului preocupă așa de puțin opinia publică — mai ales la noi — încât Corpurile Legiuitoare, — cari în alte țări reprezintă elementul oficial și activ al acestei opinii, — se pare că lucrează de formă și fără nici o legătură cu celebrul *popor suveran* al nemuritorului Caragiale.

Într'adevăr categoriile profesionale nu sunt preocupate decât de situația lor economică imediată. Problema viitorului este atât de complexă și misterioasă ca o problemă metafizică; greutatea vieții așa de mari, amintirea catastrofalului război atât de vie și de supărătoare, încât prezentul singur absoarbe toată capacitatea de gândire a nevrotatului produs al societății de astăzi.

Numai câteva cercuri — relativ înalte — de intelectuali se preocupă de acest problematic viitor. Căci categoriile profesionale, chiar și cele zise intelectuale, îndeobște sunt mai asemănătoare cu cele manuale, prin rutina îngustă cu care își îndeplinesc funcțiunile, decât cu cercurile pur intelectuale, ce răsar din toate categoriile profesionale, în număr extrem de restrâns.

Important însă — și îmbucurător — este totuși existența acestor rarissime cercuri. Ele crează idealuri și teorii; ele spiritualizează viața și accelerează progresul.

Astăzi la noi unele dintre cele mai însemnate cercuri sunt cele preocupate de reorganizarea polițienească. Activitatea lor se manifestează prin cele două mari reviste: una în București, alta în Cluj.

Acest fenomen să fie oare un produs superficial și întâmplător, sau are o semnificație mai adâncă?

Înainte de marele război edificiul social în toată Europa, nu era menit să dureze. Nemulțumirile se adunau de pretutindeni. Cauzele răului erau analizate dar nimeni nu se gândea că ele pot avea rădăcini în însăși structura fundamentală a societății. Se cerea totuși reorganizarea multor instituții. Războiul însă a dovedit, — prin însăși faptul că el devenise numai o simplă chestiune de timp, și că nici o putere omenească nu-l putea evita, — că răul este profund și că omenirea nu au ajuns încă la faza de progres social și moral pe care toți o întrezăreau foarte apropiată.

După război, — care a făcut posibile multe schimbări politice de formă, dar a lăsat timpului să aducă prefacerile fundamentale, — situația a devenit și mai rea, fiind agravată de distrugerile războiului, de datoriile cari strivesc, de etatismul care paralizează inițiativele, de abuzurile și împrejurările specifice războaielor, care crează: deo parte mizeria, de alta specula anarhică și sălbatecă. Și la toate acestea în orientul Europei se mai adaugă exproprierea proprietarilor agrari mijlocii și mari și improprietărea țăranilor, deci întărirea elementului conservator și chemarea lui — teoretică — la viața publică.

Aceste apoi — și altele — au produs o schimbare a condițiilor de viață economice și sufletești.

Îndeosebi la noi am văzut apărând, pe lângă viața aproape exclusiv agricolă, și puternicii germeni ai unei vieți industriale și comerciale, prin alipirea nouilor ținuturi.

Față de apariția, aproape bruscă, a acestui mediu nou, vechea putere de adaptare a individului a devenit neîndeplătoare, iar necesitatea unei instituții care să-i ușureze sarcina devenea imperioasă.

Această instituție de siguranță, ale cărei atribuțiuni cu contururi adesea foarte vagi, nedeterminate — și chiar din această cauză — nu putea să fie alta decât *Poliția*.

La început — în nouile ținuturi — ea era militară, adică fără pregătire profesională, fără metodă și tact. Bazată numai pe intimidare, ea nu îndeplinea funcțiunea de gardiană a ordinii legale — echitabilă sau nu — și a siguranței cetățenilor, ci a siguranței Statului. Nu discutăm aici, nu apreciez, ci numai constat în chip obiectiv. Pentrucă ar fi mult de discutat, dacă siguranța politică reală poate exista fără siguranța civilă, socială.

În urmă s'a văzut nevoia de a se ocupa și de această din urmă și așa s'au improvisat polițiștii. A fost o necesitate, fiindcă în toate profesiunile s'au introdus, cu grămadă și fără selecție așa zișii specialiști. A fost o necesitate, fiindcă nu numai instituțiile publice au sporit în felul acesta, dar și cizmarul, tâmplarul, fierarul, băcanul, manufacturistul s'au improvisat în cursul unei nopți de insomnie. Pricina aceasta a contribuit mult la scumpete și la proasta calitate a producțiunii. Consumația fiind însă prea mare a acceptat totul. Dar odată cu echilibrarea producției cu consumația se naște concurența și selecția.

Poliția trebuia să urmeze aceste prefaceri.

Astăzi se simte nevoia selecțiunii; fiindcă rolul ei este imens. Se vorbește iarăși de *reorganizare*, adică organizarea din nou. Dar reorganizarea presupune menținerea bazelor fundamentale vechi; pe când în realitate este nevoie de o *organizare*, de crearea unei instituții nouă, cu *baze nouă*. Cel puțin așa socot eu.

S'a vorbit mult despre ceace *este* și ceace *trebuie să fie* Poliția, despre *rolul ei actual* și *rolul ce ar trebui să-l aibă*.

Știința socială constată, descrie, clasifică, și — când poate — explică fenomenele sociale; politica socială are pretenții mai mari: ea vrea să le modifice și să le îndrumeze evoluția, să le creeze chiar.

Rolul meu este mai modest, este primul rol: mă voi încerca însă — fiind nevoit de împrejurări — să schitez câteva principii fundamentale de organizare, nu de reorganizare, fiindcă de pretutindeni se cere cu insistență o reală îmbunătățire a Poliției. Căci aci opinia publică a făcut o excepție — a eșit din somnolența-i orientală. Avântul criminalității — datorit în mare parte înăsprirea caracterelor și imitației gestului criminal care în război putea fi necesar, — pe de o parte, pe de alta acțiunea cercurilor intelectuale speciale, au contribuit la trezirea de o clipă a orientalei noastre opinii publice. Totuși corpurile noastre legiuitoare nu s'au putut încă ocupa cu rezolvarea, într'o măsură oarecare a problemei organizării sau *reorganizării* — dacă se pretinde că astăzi este o organizare oarecare — instituției al cărui nume sună urât, dar ale cărei foloase ar putea să fie imense pentru societate și care se numește *Poliția*.

Și cu toate că de tradiția poliției românești sunt legate noțiunile de șicană, bacșiș și sentimentul de dispreț, sau tocmai din aceste motive, spre a răspunde multiplelor îndatoriri ale chemării sale în viața modernă a statului, Poliția simte nevoia să-și prefacă structura și fizionomia în mod fundamental. Funcțiunile pe cari e chemată Poliția să le îndeplinească au un deosebit caracter de delicatete și dibăcie de adaptabilitate concretă și promisă, de încredere deplină, de comprehensiune a unei ordine sociale și de stat compatibilă cu interesele ostile ale diferitelor naționalități, categorii profesionale, grupuri sociale, etc. Pentru a răspunde acestor obligații esențiale, ea trebuie să păstreze o imparțialitate vizibilă și să se abțină de la orice intervenție, care ar încălca libertățile individuale, civile și politice, când acestea se manifestă într'o sferă de

acțiune psihică sau materială, în concordanță cu celelalte sfere de acțiune, și ar fi compatibile cu ordinea publică, larg înțeleasă, cu morala publică și sentimentul public de pudoare. Vedem, așa dar, atâtea atribuții, complexe și delicate pe cari societatea modernă și cea în evoluție spre o nouă formă de viață, precum este societatea românească, le încredințează Poliției. Pentru aceasta nevoia unei organizări este atât de simțită la noi.

În primul rând o simte și o înțelege cerul sau cercurile intelectuale profesionale speciale, a căror cunoaștere a nevoilor prezentului și preocupare de viitor constituie cele două ale lor meniri de competență. În al doilea rând o pricep intelectualii celorlalte profesii, și în al treilea rând o simte toată lumea, toți indivizii cari, în goana cumplită pentru un codru de pâine și un loc în societate, absorbiți de specialitatea lor sau de necazuri, au nevoie ca o instituție socială destoinică să vegheze la condițiile externe de siguranță și chiar de înlesnire a raporturilor sociale de tot soiul.

Cu cât mediul social se civilizează, cu atât devine mai complex, și cu atât el impune o diviziune a muncii și o specializare.

Astăzi deci și poliția este chemată să devie o instituție nouă: înțelegătoare, cunoscătoare a noului mediu social, cu organizarea și legile lui și a rezidenților, a drojdiei pe care corpul social, ca orice corp viu, le produce prin însăși funcționarea sa timp îndelungat și în condițiuni nu tocmai prielnice. Acești microbi patogeni: criminalii, toxinele lor, crima, și mijloacele totdeauna noi și ingenioase ce ei întrebunțează, iată cele două laturi ale vieții normale și patologice, pe care polițistul este obligat să le cunoască, spre a nu fi un sinecurist, un caraghios sau pur și simplu un obstacol supărător, pus de stat în drumul societății către progres.

Cum însă opinia noastră publică, fiind prin esența ei încă orientată și bizantină și nu îmbracă forma occidentală, decât când societatea este tulburată de isprăvile vreunei bande de falșificatori de bancnote sau de tâlhari de rând, ea se trezește o clipă, se manifestează — destul de anemic, — și apoi recade imediat oboșită în nirvana, în neființă.

Cercurile intelectuale însă se agită, cer refacerea din temelii a instituției: dar față de această opinie publică anemică Corpurile Legiuitoare nu se pot încă ocupa de această problemă practică.

Ceva mai mult, credința mea este că, o instituție cu însușirile schițate mai sus, încă multă vreme — deși este o necesitate imperioasă — nu va putea lua ființă la noi.

Trei mari cauze se opun cu înverșunare:

a) Neputința Statului de a salariza poliția — ca de altfel și pe ceilalți funcționari — cu lefuri cari să constituie o atracție pentru funcționarii destoinici, nu ca astăzi, când selecția se face invers. De asemenea neputința de a-i pune polițistului de îndămână mijloace tehnice, spre a putea lupta cu succes și urgent pentru descoperirea, prinderea, instruirea și punerea criminalilor la îndămână justiției, împreună cu piesele de acuzare.

Lipsa de școli tehnice de poliție, organizate după ultimele programe și metode; precum și de birouri speciale de identificare, de unde poliția și justiția să poată lua cele mai precise informațiuni.

Toate acestea sunt în funcțiune de posibilitățile bugetare.

Și cum situația bugetară de astăzi — după toate simptomele — nu se va îmbunătăți decât foarte lent, dacă bine înțeles nu se vor ivi noi prilejuri de secătuire a avuției naționale, toată problema organizării poliției pe baze se-

rioase și durabile este — din acest punct de vedere prezumtoriu — prematură.

De formă însă examinând și celelalte cauze aflăm:

b) Mentalitatea bizantină care prezidă la tot ce se întâmplă la noi. Admitem că s'ar face o lege ideală — astfel de legi eu nu cunosc. Admit că poliția ar avea la îndămână toate mijloacele tehnice de care dispune de pildă poliția din Paris, din Londra, sau din Berlin. Ce utilitate ar putea trage din ele niște funcționari cari ar fi numiți după oportunitățile politice, nu după capacitate și examene de admitere? La ce folos dacă unui candidați ar cunoaște dinainte întrebările, sau dacă numirile s'ar face, nu după clasificare, ci în mod arbitrar. Dar chiar dacă toate aci ar merge bine și salariile ar fi cu totul satisfăcătoare însă *avansările* s'ar face la întâmplare sau la stăruință?

Merg mai departe: admit că pe lângă salarii, polițiștii vor avea și *inamovibilitate* ceea ce drept vă spun eu nu cred de loc. Dacă însă acea inamovibilitate va fi numai de principiu, și în fapt consiliul de disciplină ar fi sub sugestia ministerială, ea însăși influențată de un personaj politic nemulțumit la un moment dat de atitudinea unui ofițer de poliție? La ce bun atunci să punem un instrument perfecționat în mâini primitive? Căci mai mult folos va trage un meșteșugar priceput dintr-un instrument defectuos, decât unul nepriceput sau de rea credință dintr-unul cărui tehnica modernă i-a adus ultima perfecționare.

Această pricină de ordin moral — cum vedem — este ea însăși prezumtorie; dar ceva mai mult — cu durere trebuie să-mi arăt credința — ea va persista și după ce situația economică și bugetară se va îmbunătăți — și încă poate multă vreme în urmă. Căci evoluția economică se face mai repede decât cea morală, îndeosebi evoluția progresivă. Cât despre cea regresivă, am văzut cu câtă viteză s'a efectuat după război.

c) A treia cauză este tradiția — nu numai în obiceiurile polițienești (din vechiul regat), ci și în concepțiile și sentimentele publicului față de poliție. În mare parte din nenorocire, reaua părere ce publicul o are despre poliție este în bună parte îndreptățită.

Fără îndoială poliția noastră a numărat între funcționarii ei elemente de mare valoare. Și nici astăzi ele nu lipsesc. Ceea ce întărește însă părerea publicului este că, aceste elemente nu numai că nu sunt puse în situație să se valorifice pe ele și să fie utile societății, ci adesea sunt șicanate, persecutate și obligate să îndeplinească roluri de figuranți. Cunosc personal cazul unui subinspector general de poliție care se mărginește numai la rolul de delegat. I-se refuză stăruitor avansarea, deși are nu numai vechimea necesară, ci însușiri pe cari nu le posedă mulți inspectori generali: titluri academice, aprofundate cunoștințe profesionale, cultură generală, abilitatea și flexibilitatea polițistului de rasă și talentul de scriitor care fotografiază faptele materiale, sau sufletești și le redă analizate, și sistematizate și clasificate în cuvinte și fraze.

d) Ar mai fi a patra cauză. Cred însă că ea nu va dura, căci va fi spulberată odată cu trecerea împrejurărilor care au pricinuit-o: *etatismul*. Aceasta de altfel este de ordin general. Statul își întinde sfera de influență pretutindeni, prin felurite legi. Poliția în competența ei este obligată să le aplice. Sunt însă unele legi cari nici o cea mai bună voință nu se pot aplica: fiindcă sunt în completă contradicție cu sentimentele publice și cu interesul social. Aci nu este vinovată poliția și nici magistratura, ci acei cari le-au alcătuit, din întunecul unui cabinet, fără cunoașterea realității și a posibilităților de realizare.

Și în legătură cu etatismul, — care tinde să atragă cât

mai multă energie socială în angrenajul vieții de stat, adesea formalistă și incapabilă să nască și să canalizeze energii productive, — în legătură cu el apare autocrașismul, absolutismul real sub cele mai democratice forme. Acest absolutism nu crează legi absurde, ci răstălmăcește legile spre a-și impune o voință. El nu este teroarea *legală* — care în orice caz poate fi provizoriu acceptabilă, — ci teroarea *ucaziă*, care dă ordine aspre, urgente, fără altă preocupare decât realizarea unei voințe de fier, și care duce fatal la abuzuri.

De executarea acestor ordine poliția iarăși nu este vinovată.

Dar mulți nu văd originile răului, ci numai efectele și se năpustesc cu injuriile asupra celor ce execută, nu asupra celor ce poruncește.

Acestea însă sunt trecătoare.

Cauza primă însă, cea economică, este capitală; ea îmi determină pesimismul cu privire la așezarea instituției polițienești pe baze sănătoase.

Dar atunei înseamnă să încrămenim cu brațele încrucisate, fataliști cum nu mai sunt astăzi nici extrem — orientaliști?

De sigur că nu. Sunt multe de făcut. Din tezaurul de gânduri cari așteaptă formă și realizare, am zărit un fir frumos. Cu ajutorul cititorilor și al revistei *Poliția*, mă voi încerca să-l dapăn cu grabă și să țes cu răbdare o pânză, poate nu așa de fină, dar solidă, spre a așterne pe ea viitorul.

TIBERIU R. CONSTANT
Magistrat, Slobozia.

Rezoluțiile comisiunii internaționale a poliției criminale

(Luată în prima ședință dela 19 - 21 Mai 1924 la Viena)

I. Serviciul de informațiuni asupra criminalilor internaționali Evidența criminalilor internaționali.

((Propunere făcută de d-l Dr. Robert Heindl, consilier intim la Berlin).

1. Membrii Comisiunii se angajează să propună guvernelor lor ca autoritățile polițienești a țării lor să informeze Direcția de poliție din Viena printr'un formular, când un criminal internațional (hoț, escroc sau falsificator) sau o persoană bânuită de a fi un astfel de criminal își face apariția pe teritoriul lor. Se consideră ca criminal internațional mai cu seamă o persoană neavând nici domiciliul său nici sederea fixă în țara autorității polițienești care trimite informația în chestiune.

Aceste informațiuni trebuie să fie date pe cât posibil în toate cazurile, când e vorba de un criminal internațional, fie că există proba unui delict, fie că nu există decât o bănuială.

2. Cât despre statele vecine se va putea restrânge la serviciul de informații, mai ales în ceea ce privește relațiile între populațiile limitrofe, după circumstanțe.

3. În ceea ce privește formularele informative, suplimentele lor și întrebunțarea informațiilor, comitetului administrativ al Comisiunii este însărcinat să elaboreze cât mai curând posibil propunerile și să le supună membrilor Comisiunii pentru critică.

II. Evidența internațională pentru urmărirea criminalilor.

((Propunere făcută de d-l Dr. Bruno Schultz, directorul poliției din Viena).

În același timp cu evidența criminalilor internaționali arătată în articolul prim, se va stabili la sediul Comisiunii Internaționale a poliției criminale o evidență internațională pentru urmărirea criminalilor, al cărei material va fi publicat într'un ziar internațional de poliție.

II. Serviciul identificării de la distanță

((Propunere făcută de d-l Dr. Hakon Jørgensen, inspector de poliție la Copenhaga).

Va trebui ca evidența internațională pentru urmărirea criminalilor și evidența criminalilor internaționali să fie totdeauna în relație cu biroul de identificare de la distanță, care se află la Copenhaga.

IV. Creierea unui ziar internațional de poliție

((Propunere făcută de d-l căpitan M. C. van Hooten Doorn).

Revista de poliție „Öffentliche Sicherheit”, editată la Viena în localul Direcției poliției și redactată de funcționari de poliție a fost recomandată ca mijloc de publicare al Comisiunii internaționale de poliție criminală.

În acest scop ea va purta subtitlul: „Ziar pentru publicațiile Comisiunii internaționale a poliției criminale.”

Toate notificările Comisiunii vor fi publicate într'un supliment al revistei, care va purta titlul „Siguranța publică internațională”, ziar pentru publicațiile Comisiunii internaționale de poliție criminală în patru limbi ale Congresului (germană, engleză, franceză și italiană).

Aceste supliment va cuprinde în general:

1. Publicațiile Comisiunii.
2. Disertații și articole asupra chestiunilor de interes internațional.
3. Mandate de arestare cu privire la criminalii internaționali.

4. Lămuririle poliției criminale cu ajutorul materialului de evidență a criminalilor internaționali.

Pentru toate publicațiile va trebui să se întrebunțeze una din cele patru limbi ale congresului și textul german va fi imprimat cu litere latine.

Această rezoluție va rămâne în vigoare atât timp cât durează raporturile actuale între Direcția poliției din Viena și revista „Öffentliche Sicherheit”.

V. Lupta împotriva falsificatorilor de bancnote

((Propunere făcută de d-l K. H. Broekhoff, Inspector de poliție la Amsterdam).

Ziarul „Erkennungszeichen echter und gefälschter Banknoten und anderer Werte”, editat de „Verband österreicher Banken und Bankiers in Wien” va servi pentru publicațiile Comisiunii internaționale a poliției criminale în ceea ce privește lupta împotriva falsificatorilor de monede și mai ales în ceea ce privește notificarea falsificatelor pentru informarea băncilor și a birourilor de schimbuire naționale și străine.

Redactorul acestui ziar, d-l Jean Adler, este numit în timpul funcțiunii sale ca expert al Comisiunii internaționale de poliție criminală în ceea ce privește publicarea semnalmentelor biletelor de bancă.”

VI. Lupta împotriva falsificatorilor de documente

((Propunere făcută de d-l Dr. Erwein Höpler, procuror general la Viena).

Ar fi bine ca sigiliile autorităților în orice stat să fie uniforme, pe cât e posibil.

Apoi ar fi de dorit cu statele reprezentate în Comisiune să-i trimită o probă a sigiliilor lor pentru înregistrarea și utilizarea acestora, când se verifică un document.

Direcția poliției din Viena este autorizată să elaboreze până la viitoarea ședință a Comisiunii o propunere asupra chestiunii aplicării amprențelor digitale în pașapoarte.

T. PUTICI

Șef de serv. la Insp. Gen. de Siguranță, Cluj.

M â n a t r ă d ă t o a r e

Un proces judecat de curând în Franța, — și care avea dreptul la titlul de „sensational“ — a readus în discuție chestiunea scrisorilor anonime sau apocrife și a identificării lor. Ca și pe vremea afacerilor Dreyfus și Crawford-Humbert, s'a urmărit cu pasiune discuțiile experților și n'au lipsit nici ironiile asupra teoriilor lor cari nu se prea acordau întotdeauna . . .

Procedeele întrebuințate de falsificatori, sunt mai mult sau mai puțin reductibile pentru expert. Cele mai curente consistă în a face ca textul unui document să sufere modificări de „radere, cuvinte supra-scrise“ sau de „copiere“. Aici se prezintă două ipoteze: dacă „textul era în creion“, se începe prin a fotografia în camera neagră dosul documentului; apoi el este luminat de o fâșie de lumină în așa chip ca să apară relieful pe care l'a imprimat vârful creionului înainte de uscare. Dacă „textul era în cerneală“ atunci câteva picături de sulfhidrat de amoniac sunt îndestulătoare pentru a pune în evidență trăsăturile de cerneală pe care le-a păstrat pagina rasă. În sfârșit, se mai poate utiliza metoda zisă de „descărcătură“, bazată pe faptul că cerneala sau creionul cedează întotdeauna o parte din materia lor paginei care intră în contact cu aceea pe care a fost scris textul.

Asemenea cercetări, cer minuțiozitate și răbdare; dar aceste calități își găsesc răsplata chiar în cazurile în aparență cele mai desesperate. În această privință, iată ce spune D-rul Locard: „Intr'o afacere criminală mi s'a cerut să citesc o etichetă de pe o cutiuță cu eșantioane. Eticheta era roasă aproape în întregime și locul unde era fusese spălat. Cu toate condițiile defavorabile, reactivele uzuale făcură să apară textul cu o limpezime surprinzătoare, grație faptului că puțină cerneală se introdusese „în lemnul de dedesubt“.

Sunt însă expertize mai delicate încă; e vorba de scrierile în cari falsificatorul „a forțat“ mâna victimei sale, sau a călăuzit o „mână inertă“, — mână de bătrân, de impotent, de rănit, oameni atinși de o afecțiune trecătoare sau permanentă, rezultă o serie de modificări cari se raportează însăși asupra caracterelor scrierei suspecte, și cari vor servi expertului întru stabilirea fraudei. Unele cuvinte, unele litere, — cum ar fi „m“ sau „n“ — vor fi prea lungi sau prea apăsate (forțele adunându-se în trăsăturile cari coboară) punctuația va fi adesea dublată; în sfârșit, se va putea nota o anumită ezitare în însăși „atacul“ cuvintelor.

Nu mai puțin subtil va fi studiul unei scrieri „imitate“.

Totuși, sunt cazuri când scrierea falsificatorului este atât de îndemânatec contrafăcută, încât ar fi cu neputință de descoperit cea mai mică îndreptare. Problema care se pune atunci este aceea a „identificării scrierii“, problemă foarte complexă. Or, pentru a o rezolvi, trebuie în primul rând pusă în joc lunga și minuțioasă „tehnică grafo-metrică; trebuie înfăptuită apoi „analiza cernelei“ întrebuințate; și apoi rămâne de procedat la „identificarea hârtiei“.

Tehnica grafometrică se bazează pe studiul „variațiilor în raporturile înălțimilor minusculare“, — ceea ce înseamnă ca, dacă măsurăm într'o scriere înălțimea fiecărei linii drepte din care e formată litera, se constată că înălțimea mijlocie, pentru o linie dată, rămâne constantă, prin raport la înălțimile mijlociei ale altor linii dintr'acestea. De pildă: dacă falsificatorul are obiceiul să facă „a“-rile foarte mici, sau „e“-urile foarte mari, ori care ar fi formatul general pe care-l adoptă pentru falsul său, liniile sale vor păstra între ele aceleași proporții. Astfel se poate stabili, pentru fiecare scriere, o curbă determinată,

— care nu se va putea — în nici un caz — suprapune în mod identic aceleia a unui fals scris „de o altă mână“.

O femeie de bună condiție, povestește în aceasta privință D-rul Locard, — veni într'o zi să-mi spună că de mai multe săptămâni era hărțuită de un persecutor; în fiecare seară, acesta strecura sub ușa ei foi de hârtie scrisă, cari conțineau imputările cele mai josnice. Servitorii acestei doamne, și — ceea ce o deseseră și mai mult — însăși fiica ei luau astfel cunoștință de insinuările pe cât de false pe atât de abominabile . . . Scrierea nu părea a fi feminină; ea era ușor deghizată; pe de altă parte, victima nu avea nici cea mai mică bănuială care să poată ajuta cercetările. Ii dădui sfatul să-mi aducă toată corespondența pe care o primise timp de două sau trei luni. A doua zi ea veni la mine cu un pachet voluminos. N'a fost nevoie să caut multă vreme pentru a descoperi o scriere destul de asemănătoare cu cea a scrisorilor anonime . . . Clienta mea sări în sus și-mi afirmă că autorul scrisorii la care m'am oprit era proprietarul ei, personajul considerabil, cu moravuri austere, etc. Fui surprins; dar cu cât examinai mai mult piesa, cu atât regăseam semne neîndoioase de identitate cu scrisorile suspecte. În ziua următoare avui o convorbire din cele mai vii cu personajul în chestiune, care convorbire se termină cu mărturisiri de un cinism candid: „Ce vrei — spune el — iată o femeie care, sub pretext că este văduvă de război, se bucură de un apartament măret, pentru care mi se oferă o chirie mai mult decât triplă. Neștiind cum s'o fac să plece, am imaginat mijlocul acesta . . .

Dactilografia, — precauțiune inutilă

Studiul acestor trăsături îngăduie, deci, D-rului Locard de a descoperi pe vinovat. Dar această descoperire fu confirmată încă printr'un examen minuțios al hârtiei. Acest examen comportă, pe de-o parte, o măsurare a „grosimei“ hârtiei cu ajutorul a două mici instrumente bine cunoscute: rigla gradată cu ajutorul căreia se măsoară cele mai mici mărimi, și „sferometrul“; și pe de altă parte, o „analiză chimică“ care revelează natura fibrei sale, compoziția exactă a pastei, conținutul ei în Kaolin, în argila, siliciat de magneziu, sulfat de var, etc.

În sfârșit, o altă analiză de același gen îngăduie să se recunoască „cerneala“ care a servit la compunerea scriptică a cutărui sau cutărui document anonim sau falsificat.

Cunoscând acest triplu procedeu de falsificare de care dispun experții, unii falsificatori cred că sunt la adăpost scriindu-și falsurile sau scrisorile anonime la mașina de scris. Or, ei nici nu-și închipuie poate că sunt mijloace de descoperire și în acest caz: căci fiecare mașină își are caracteristicile ei; unele scrisori sunt mult mai vizibile decât altele, sau cerneala e mai pronunțată la dreapta decât la stânga; altele sunt puțin deformate, altele pătate. Identificarea textului scris la mașină se mai poate întemeia, în unele cazuri, pe „considerația lungimei ciocnelor“: lungimea brațelor cari poartă caracterele tipografice a fost calculată pentru fiecare mașină, în așa fel încât „punctul de unificare“ să fie totdeauna același. Totuși, oricare ar fi gradul de perfecțiune al acestei mașini, lovitura fiecărui braț se face într'un punct foarte ușor diferit de aceea a altui braț. Această depărtare, deși foarte infimă, este fotuș reală.

Deci, după ce s'au dispus în serii diferitele semne tipografice, se poate stabili pentru orice mașină o „curbă“ determinată, — și după diferitele curbe obținute, cari „nu se pot suprapune dela o mașină la alta, — reușim să identificăm un text suspect.

NICOLAE STIEBEL

Despre fizionomie

În decursul războiului — perioadă atât de potrivită pentru observațiuni în toate direcțiunile — am avut prilejul să-mi confirm mie însumi, multe din părerile asupra cărora, înaintea războiului, n'aveam decât o vagă noțiune, neîntărită prin constatări reale.

Ajutat de împrejurări nepândite, am observat din curiozitate la început și mai târziu cu interes, atitudinea unora dintre camarazii mei în diferite situațiuni, câteodată chiar dificile pentru ei, studiind apucăturile și mai ales mimica, pe care o puneau în joc în anumite împrejurări:

Mi-am întărit convingerea, că o stare sufletească deosebită, cum ar fi teama, mânia, remușcarea, ura sau chiar premeditarea unui fapt de săvârșit, fiind a situațiune excepțională a individului, căruia îi provoacă o adevărată revoluțiune în toată ființa lui, pune în funcțiune anumiți mușchi ai feței, lăsând urme pe fața aceluia, care a încercat asemenea clipe.

Am convingerea acestui fapt, zic, pentru că acei pe care i-am observat, mi-au confirmat mai târziu această părere prin fapta lor, fiind dovediți, ca dezertori, hoți, violenți și trădători.

Omul se naște cu spiritul de imitație foarte dezvoltat. Dacă vede vreo față mai expresivă ca de obicei, apoi este impresionat și involuntar îi imită trăsăturile. Așa dacă vede pe cineva că râde sau plânge, îi vine și lui să facă la fel; dacă vreo față i se pare amenințătoare, încrunță și el sprâncenele. Primind impresiunea din afară, se simte sugestionat — vrând nevrând — imită expresiunea feței pe care o observă, dispunându-și și starea sufletească în raport cu intențiunea manifestată de acea fizionomie.

Această imitație aparentă sau disimulată, conștientă sau nu, pune pe individ într'o anume dispoziție sufletească, marcându-i fața cu trăsături speciale unor indeletniciri anumite.

Vedem deci, că analiza figurii individului ar trebui să ne fie deajuns la tălmăcirea apropiată a gândurilor lui obișnuite, pentru că fiecare din aceste gânduri au trebuit să lase urme pe fața lui prin îmbinarea sprâncenelor, strângerea dinților și dilatarea nărilor, mișcări care au întrebunțat anumiți mușchi ai feței pentru a se exprima.

În consecință dezvoltarea unuia sau altuia din trăsăturile figurii, ar fi indiciul pe care-l căutăm.

Fără a mai examina cauzele, care au putut conduce pe individ la comiterea faptei; fără a mai cerceta antecedentele lui patologice și nici pe acele ale ascendenților săi; luat așa cum se prezintă, s'a încercat să se formeze — după observațiuni îndelungate — un tip care să înlesnească recunoașterea infractorului în orice ocaziune.

Mulți criminologi de seamă s'au străduit să compună o figură, care să cuprindă după o anumită regulă, trăsăturile proprii criminalului. (Prin crimă înțelegem orice violare gravă a legii, fie ea morală, religioasă sau civilă. Prin criminal deci, nu vom recunoaște numai pe asasini, ci și pe infractorii de orice natură).

Pentru acest scop s'au luat fotografiile de aceeași mărime a mai multor criminali, trecându-le cu o mare repezițiune pe dinaintea obiectivului unui aparat fotografic în dorința de a obține o fotografie compusă, care să reprezinte un tip general, după fizionomia în parte a fiecărei fotografii.

Nu s'a ajuns însă la rezultatul dorit, pentru că fotografia nu se compune decât din pete luminoase și din umbre, nu din trăsături. Nu înlesnește deci mijlocul de recunoaștere, pentru că prinde fizionomia aproape instantaneu, în nemisurare.

Portretul desenat redă cu mai multă exactitate fizionomia, pentru că artistul întrebunțează mai mult timp cercetând în parte fiecare trăsătură a feței. De aceea portretul desenat este mai expresiv decât fotografia.

Asemănarea fizică observată între criminali nu poate fi decât efectul acelorași moravuri, care imprimă aceleași trăsături pe fața lor. Caracteristica fizionomiei lor este asimetria figurii, fenomen mult mai frecvent la ei decât la ceilalți indivizi.

Pe temeiul acestor observațiuni, se spune că chiar și diferența etnică a tipului, precum și aceea a sexului, tinde să dispară; așa că un criminal italian și cu unul german de exemplu, ar urma să aibă o mare asemănare în trăsăturile feței, după cum femeia criminală își însușește apucăturile bărbătești. Se înțelege că indivizi stăpâniți de aceleași gânduri, urmărind aceleași scopuri și temându-se de aceleași pericole, vor avea aceleași gesturi, aceleași obiceiuri și ca consecință aceiași expresiune a feței.

Frica de pedeapsă, teama de a fi descoperiți sau furia imposibilității de a se salva, toate acestea au asupra trăsăturilor feței influența de a le da un aspect cu totul deosebit.

În sprijinirea acestor aserțiuni, vom adăuga observațiunea făcută asupra lucrătorilor aceleiași meserii. Executarea continuă a acelorași lucrări, face ca executanții lor să aibă aceleași mișcări, care le dau în totul aceeași înfățișare, așa că ajungem la concluzia că felul ocupațiunii determină fizionomia, care poate fi privită ca rezultanta unor mișcări devenite stereotipe prin obicinuița zilnică și care lasă ca atare anumire trăsături pe față.

În practică fizionomia aplicată ar avea un rol destul de însemnat.

După legislația engleză un om nu poate fi arestat decât în urma unei deciziuni a Marei Jury (Corpul juraților); la noi totul depinde de judecătorul de instrucție, care în baza mandatului de aducere poate pune stăpânire pe oricine. Responsabilitatea este foarte mare, pentru că se poate ca din eroare să dețină pe un nevinovat. De aceea judecătorul de instrucție înainte de a se pronunța definitiv, procedează cu multă prevedere și singurul său scut este că fără să-și dea seama, observă fizionomia inculpaților care se perindează prin fața sa și sfârșește după o lungă practică, să deosebească — într'o măsură oarecare — pe vinovat de nevinovat, întocmai cum medicul, care de la căpătâiul patului, vede la prima aruncătură de ochi, dacă bolnavul este grav sau ba.

Importanța acestui studiu este deci, de a reuni un număr de trăsături caracteristice ale feței criminalului și care să țină locul unei lungi experiențe, pe care se bazează judecătorul de instrucție în tactul său de a recunoaște pe vinovat.

Agenții polițienești chiar, ar evita multe din experiențele supărătoare, dacă cercetările lor le-ar face în mod științific. Nu s'ar înșela de multe ori și ar ști să distingă în mulțime dintr'o căutătură, pe acela care le este semnalat.

REMERANS

Recădoa condamnatului se produce mai ales în primele luni, cari urmează liberării lui din închisoare, de unde concluziunea, că greutatea reclasării în societate a liberaților, este pricina de căpetenie a creșterii recidivei.

M. GAZOT

Ministru de Justiție a Franței

(Raport General pe anul 1878).

HASARDUL REGELE POLITIȘTILOR

Cine nu-și dă seamă de obstacolele pe cari le întâmpină poliția în cercetările criminale nici nu-și poate închipui, ce mare rol, joacă hazardul în deslegarea misterelor.

Căpitanul Bouchardon celebrul judecător de instrucție al marilor afaceri de spionaj de război, ne arată, grație lungii sale experiențe, partea ce revine hazardului, în duelul neîntrerupt, dintre criminal și polițist.

Ne aflăm la curtea cu juri. Se judecă un proces mare. În rechizitorul său, procurorul general a scos în relief, toate sarcinile, grupate prin o paciență metodică și luminoasă instrucție. Apărătorul însuși, sfortându-se a le distruge, aduce omagiul său operei judecătorului. Jos, în fundul sălei, publicul ascultă cu lăcomie, acest public care urmărește afacerile criminale, și căruia îi vine a crede că, pentru a descoperi pe vinovați, magistratii posedă darul unui al doilea văz.

Publicul merge până acolo că e în măsură să atribue o putere misterioasă, mulțumită căreia, magistratul poate citi ca într-o carte deschisă în gândurile cele mai încălțite și să reconstitue toate fazele unei crime tot așa de clar, ca și când ar fi asistat.

Judecătorii de instrucție totuși nu sunt nici ghicitori, nici supraoameni. Negreșit, toți au dragostea și experiența profesiei lor și mulți depun spre a o exercita, calități fără pereche: aruncătură de ochi repede, cunoștința oamenilor și a lucrurilor, sânge rece, tenacitate, spre a nu pomeni decât pe cele principale. E mai multă asemănare decât și-ar închipui cineva, între judecător în cabinetul său, și un general pe câmpul de bătăe.

Dar, câte procedări cu drept lăudate, n'ar fi rămas la început: câți criminali ar fi rămas necunoscuți sau nepedepsiți, dacă magistratul n'ar fi avut norocul să întâlnească în calea sa un colaborator fără seamăn, un maestru, ar fi mai bine zis, care aci îi aduce proba pozitivă, aci îl pune pe o urmă pe care singure luminile sale nu l'ar fi condus nici odată, maestru foarte capricios de altfel, căci el nu se manifestă decât când îi place, și în modul cel mai neașteptat. Mai este nevoie să-l descriem mai mult, când e desigur recunoscut?

Este Hazardul, regele polițistilor și providența judecătorilor de instrucție: este Hazardul care intră în scenă când totul pare disperat și care decide atunci de soarta bătăliei, Hazardul care ia mii de forme.

El poate fi un fragment de scrisoare căzută din buzunar; o fâșie de stofă rămasă în mâna înleștată a victimei, o precauțiune uitată; un lucru neînsemnat la prima vedere, o simplă greșeală de ortografie, faptul că rău făcătorul a apucat pe trotuarul din dreapta, în loc de cel de pe stânga . . .

Istoria marilor procese abundă în exemple. Greutatea constă numai să știi să alegi.

Cine n'a auzit de afacerea „Curierul din Lion“? Părinții noștri s'au pasionat pentru această cauză celebră. Teatrul a pus mâna pe ea, și, aproape septuagenar, actorul Paulin Ménier, juca încă rolul lui Chopart, zis Amabilul, în care el se relevase cu patruzeci de ani mai înainte. Vocea răgușită, îmbrăcămintă sinistru, totul într'însul te făcea să te înfiori, și când cortina se lăsa, judele Daubanton, — primul bunul jude, — făcea să plângă toată lumea din sală, când striga: „Nefericit Lesurques! N'am putut să-l scap! Posteritatea va judeca!“

Fără a fi mai puțin sfâșietoare drama reală este cu totul alta. Iat-o în linii mari:

La 8 Mai anul al IV, poșta din Paris, ducând mai multe milioane de asignați, și plecată de la hanul „Farfuria de zine“ la 5½ seara, fu atacată, între 8 și 9 ore, între Li-

eusaint și Melun. Curierul Excoffon și surugiul Stefan Audebert, fură asasinați; banii din diligență prădați. Știrea acestei crime abominabile, s'a propagat repede, și prima anchetă dovedi că mai mulți călăreți fuseseră văzuți în vecinătatea locului în orele care îl precedase.

Ancheta găsi pe unul numit Couriol, care nu dormise acasă în noaptea din spre 8 și 9 Mai, și adusesse a doua zi dimineața patru cai, înșeiați la un hangiu din strada Fossés Saint-Germain-l'Auxerrois.

Arestat la 20 Mai, Couriol, care fusese adăpostit de tălmătorul Richard, era fără îndoială o bună captură, dar mai rămânea a se descoperi ceilalți asasini.

Incredințată cetățeanului Daubanton, judecător de pace al secțiunii Pont-Nerf, instrucția lăncezea, când la 21 Mai se produse o lovitură de teatru fără precedent poate în analele judiciare.

În acea zi, pe la 10 dimineața, Joseph Lesurques, care locuia în Paris de peste un an, întâlni pe Pont-Neuf, pe Charles Guesnot, din Douai ca și el, și amic din copilărie. Întâmplarea numai, îi punea față în față. Își dădură bună ziua, dar Guesnot era grăbit.

Fără să fi fost de altfel compromis, dar niște acte ale lui, sequestrate la Richard, când cu arestarea lui Couriol, fuseseră oprite spre examinare, și restituirea trebuia făcută chiar în dimineața aceea.

Neavând nimic mai bun de făcut, Lesurques întovărăși pe Guesnot. Cei doi înși, intrară în biroul central al poliției, și pe când făceau anti-cameră la ușa cabinetului judecătorului, continuară a vorbi amicalmente. Daubanton, foarte ocupat, asculta niște martori, în marea afacere. Citase mai cu seamă pe două servitoare din Montgeron, pe Maria-Victoria Petit, măritată Santon și pe femeia Grosse-tete. Zărind pe Lesurques, cele două femei tresăriră. Recunoscură într'însul pe unul din cei patru călăreți, care prânziseră pe la unu la cărciuma Chasse, și băuseră cafeaua pe la trei, la Chatelain pentru a porni apoi spre seară către Lieusaint.

Certitudinea lor este absolută, și când intrară în cabinetul judelei, același strigăt le ese ambelor din gură: „Unul din asasini e acolo!“

În primul moment, judecătorul Daubanton fu incredul. Nu-și putea închipui, că un astfel de scelerat, ar avea audacia (înfruntă tot) să se arunce singur în gura lupului. Ceru femeilor amănunte precise. Dresă proces verbal pentru denunțare, dădu ordin să fie introdus Lesurques, și îl chestionă sub un pretext oare-care. Era el! chiar el! Cele două servitoare, cu toate protestările lui Lesurques, afirmă cu toată puterea sufletului lor.

Mărturiile altora veniră. În curând afirmațiunile servitoarelor deveniră o realitate. Unul declară că i-a dat sfoară lui Lesurques spre a-și repara pintenul; s'a găsit în adevăr la fața locului un pinten sfărâmat, legat cu sfoară.

Mărturii de identitate, mărturii fragile se va zice? Există dreptul de a se recunoaște, fără a greși, o persoană care n'a fost zărită decât în treacăt și o singură dată? Se crede că ar fi fost văzută. Se afirmă cu cea mai mare bună credință, din lume și ie cineva înșelat de o asemănare. Sunt lucruri încremenitoare.

Poate. Nu e mai puțin adevărat însă, că denunțarea exactă, sau falșă, a celor două servitoare din Montgeron, a decis soarta lui Lesurques.

Fără această fatală întâlnire în anticamera judelei, a mele său, n'a fi fost desigur, pronunțat niciodată.

Daubanton, căruia nimic nu i-l desemna, n'ar fi avut să ancheteze asupra vieții sale și a faptelor lui.

N'ar fi aflat, că de cât-va timp Lesurques avea relațiune suspecte, și că la patru zile dupe omorul din Lieu-saint, a stat la Richard la aceeași masă cu Couriol. Mai cu seamă n'ar fi izbucnit un nou și dramatic incident, în acest proces atât de bogat în lovituri de teatru. Lesurques e întrebat: „Ce a făcut în ziua de 8 Mai? A stat la Paris? A fost văzut de vre un funcționar public? A cumpărat ceva?“. El răspunde că a stat până la ora 2 în prăvălia bijutierului Legrand de la Palais Royal și bijutierul confirmă, precizând, de acord cu Lesurques, că, în fața acestuia, a vândut o lingură argintarului Aldenhof, operație trecută în registru. Dacă e adevărat, acuzarea se dărâmă. Clar este că, printr'un funest hazard, Lesurques a fost confundat cu unul dintre asasini; este imposibil în adevăr, că la ora 1 să fi fost la Montgeron.

Bijutierul e invitat să aducă registrul. Operațiunea figurează în adevăr în ziua de 8. Dar o ștersătură se vede, evidentă. Data primitivă era 9, și această cifră a fost înlocuită cu 8. De cine? Legrand e întrebat. El se apără de a fi autorul falșului, iar la sfârșit de frică recunoaște că deși vânzarea, înscrisă la data de 8, n'a putut fi făcută la 9. Afirmația lui biziindu-se pe registru, a putut face o declarație eronată, dar care eroare a fost comisă asigură el, cu bună credință; Aldenhof, care luându-se dupe registrul de vânzare, rectifică și el.

Alibiul se elatină și acuzatul, înțelege așa de bine, încât dupe ce a examinat el însuși registrul, a cerut juraților să considere ca neavenite depozițiile bazate pe dată.

Stranie afacere! Fără a ne lua după fondul desbaterilor, trebuie să convenim că Hazardul a jucat un rol care te uimește cu desăvârșire.

Dacă, la 21 Mai, Lesurques, care locuia atunci în strada Montmartre No. 205 și care eșise să se plimbe, ar fi luat-o la dreapta în loc s'o ia la stânga, sau dacă ar fi trecut pe Pont-Neuf cu câte-va minute mai de vreme sau mai târziu, nu s'ar fi întâlnit cu Guesnot, și nu l-ar fi însoțit la poliție, bănuelile justiției n'ar fi ajuns niciodată până la el, căci cele câte-va relațiuni cu Richard și Couriol, puteau rămâne necunoscute. Astfel el nu s'ar fi suit pe esafod, și, 72 de ani mai târziu, dupe cererea în revizie a Virginiei Lesurques, procurorul general Delangle și consilierul Faustîn Hélie, n'ar fi răscolit acest dosar prăfuit. Curtea de Casație și istoricii, e drept, ar fi pierdut o clară și substanțială documentațiune.

Am văzut cum Hazardul a predat investigațiilor justiției, pe un om asupra căruia nici o bănuială nu cădea încă. Vom vedea acum aducând magistraților o probă flagrantă.

Să pășim un secol mai aproape.

La 13 Ianuarie 1889, D-na Roux Coulomy este ucisă cu lovituri de ciocan în prăvălia sa din B-dul Saint-Germain. Rău făcătorul s'a introdus la ea pe la 8^{1/2} seara, în momentul pe când trăgea oblonul de fier. După ce a lovit-o, a scotocit prin toate sertarele, a pus mâna pe parale, și a așteptat mai multe ore, ca să se golească bulevardul de lume, spre a se strecura pe burtă pe sub oblonul ulei. Circumstanțele l'au servit de minune. Nimeni nu l'a văzut intrând. Nimeni nu l'a văzut eșind. Nimeni nu l'a bănuit. El, deabia cunoscând pe D-na Roux Coulomy, nici nu locuia la Paris și din orașul unde se întorsese dupe o absență destul de regulată, putea să citească ziarele cu toate amănuntele asupra propriei sale crime și să se amuzeze de nedibăcia poliției.

În adevăr, așa de bine fuseseră luate precauțiunile sale, că nu a lăsat nici o urmă. Magistrații, în fața insuccesului primelor lor cercetări, erau să plece, când, alături, de un sertar, așezat pe un birou spre a putea fi scotocit mai lesne, unul zări fragmentul plicului unei scrisori. Adresa

se putea citi întregă: D. Fulgence Geomay, caporal-secretar la al 87lea regiment de linie, la Saint-Quentin.

Era asasinul, pe care îl desvăluia un miraculos hazard. Odată crima săvârșită, se așezase în fotoliul de la birou, și, față în față cu cadavrul bătrânei femei, el așteptase mult, mult, cu inima bătând ca să i se rupă de câte ori vre un trecător atingea oblonul de fier. De mai multe ori, seosesse batista săși șteargă sudoarea care îi îneca fruntea, și astfel, fără voia lui bucățica de hârtie, îi scăpase din buzunar.

Toate aceste amănunte, caporalul Geomay le-a dat după arestarea sa, care fu efectuată fără întârziere la cazarma Saint-Quentin. Afacerea a avut oare-care răsunet la epoca aceea, dar, fără plic, ce ar fi devenit ea? Ar fi fost, fără îndoială, câte-va luni de cercetări zadarnice, și o ordonanță de neurmărire ar fi avut loc, bazată pe imposibilitatea de a descoperi pe autorul crimei.

Iată acum al treilea exemplu și mai sugestiv încă:

De data asta rău făcătorul e cunoscut, dar a găsit mijlocul să fugă și ascunzătoarea sa e bună. Singur hazardului se datorește descoperirea. Este vorba de o afacere cam învechită, dar care pe timpul său, a stârnit o vie emoțiune în toată regiunea Normandă.

La 27 August 1907 în cartierul din Rouen pe care Jules Janin îl numea o „oribilă mică Veneție“, în fundul unui cabaret, un tânăr numit Perez, străpunge cu lovituri de cuțit pe D-ra Aubert și pe cultivatorii Fourlongen și Piart.

Folosindu-se de spaima produsă, și noapte, el reuși să fugă. Era acum vorba de a-l aresta. Dar, aici încep dificultățile. E căutat pretutindeni, în marile orașe, în Belgia chiar, unde locuise odată. Perecheziționându-i-se camera, magistrații au fost mirați de marele număr de cărți poștale grupate în jurul oglinzei sale. Magistrații au conchis, că pentru a primi atâtea, trebuia ca Pérez să fi scris și el la rândul lui. Poliția făcu îndată o listă a camarazilor săi, și poșta fu supravegheată. Dar, săptămânile se scurseseră, și scrisoarea pe care se întemeiau toate speranțele, nu mai sosea. Totuși, iată că într-o zi, sosește una de la Paris. Ea e adresată unui oare-care Mar... al cărui pronume, stradă și număr erau indicate exact. Mar... nu figurează însă pe lista neagră, pentru foarte simplul rezon că el n'a avut cu Perez decât firește vagi relațiuni.

Se întâmplă tocmai că factorul care servea cartierul să fie bolnav și să fie înlocuit cu altul, care, nefiind la curent cu serviciul, predă scrisoarea unui vecin tot Mar... dar care nu are nici un raport de cât homonimul cu adevăratul destinatar. Cel d'al doilea Mar... rupe plicul. El citește și recitește scrisoarea, fără să înțeleagă nimic. Totuși, este isbit de aluziile ce cuprind ce privire la crimă, și ca bun cetățean se grăbește să o ducă la comisaritul de poliție. Era, fără nici o îndoială scrisul lui Perez, locul său de refugiu era de ajuns indicat, și de aci n'a fost decât o jucărie a prinde pe asasin.

Dacă scrisoarea sosea în ajun sau a doua zi, dacă factorul nu ar fi întrerupt serviciul 24 ore, Perez avea toate șansele, ca să scape pentru mult timp, dacă nu pentru totdeauna de or-ce urmărire.

Un exemplu încă, și aci s-ar putea intitulu capitoul: „Efectele unei greșeli de ortografie“.

În Decembre 1914, atunci când războiul se anunța încă lung, două scrieri pacifiste, de o notă pe cât de violentă pe atât de perfidă fură răspândite în Franța, mai cu seamă la Paris. Intitulate, prima: „*Suntem înselați*“, și a doua: „*Suntem mințiți*“, erau poligrafiate și puse în plicuri pe care se citea cu litere groase: *Cetățeni, cetățence citiți*. Se găseau pretutindeni. Noaptea, distribuitorii le strecurau pe sub uși, ori în cutiile de scrisori. Ziua le aruncau în Metropolitan,

sau în trenul Nord-Sud, sau prin raioanele marilor magazine.

Apoi, își întinseră câmpul operațiilor. Ziarele publicau pe atunci listele de prizonieri, de refugiați, de soldați tratați în spitale, căutători de funcții, rude care doreau știri, li se adresară tuturor acestor persoane devenite mai accesibile descurajării, prin situația lor, boala sau exilul lor. Li se trimeteau acestora timbrând plicurile cu 10 bani, — pe atunci poșta nu era scumpă. — otrava, și astfel se exercită cu puțină cheltuială cea mai periculoasă și, mai grea de înfrânat propagandă.

Cele două serieri ținteau a demoraliza națiunea, a semăna printre soldați panica și descurajarea, a zdrobi încrederea în șefii lor. Ei se adresau femeilor, în numele afecțiunilor celor mai scumpe și căutau a le inspăimântă prin viziunile ororii.

„Mame, soții, spuneau ei, vi se împuşcă copiii voștri, soții voștri. Datoria voastră este a le ordona să se întoarcă acasă. Strigați pentru pace. Regimente întregi au pierit. Și mai mari hecatombe se pregătesc...”

Detaliu, mai mult ca straniu! Una din serieri se termina prin o invocatie către spirite.

Poliția se puse activ pe lucru.

Numeroase cărări fură urmărite, în particular, în cercurile anarhiste, dar nicăieri nu putură fi culese indicii utile. Evident, ancheta rătăcea.

Trebui ca hazardul să vie în ajutor, și de data aceasta fuse din Midi (sudul Franței) că ne veni lumina.

La Ginetas, orașel vecin cu Norbonne, trăia o D-nă. Isidora Jund, de 72 de ani, văduva unui păzitor de câmp. La 29 Ianuarie 1915 ea veni foarte mișcată la judecătorul de pace al cantonului și îi dădu în mână un plic, sosit din Paris, care conținea cele două scrieri. Adresa era astfel scrisă: D-na Jund, la *Génestas* (Aude). În cursul conversațiunii, ea semnală întâmplător magistratului că o strănepoată a toțului ei, Emilia D..., locuind la Paris, strada Gay-Lussas, trimitându-i felicitări de anul nou, comisese aceiași eroare ortografică privitoare la cuvântul *Ginetas*, scris și de astădată *Génestas*. Judecătorul mirăși ceva. Ceru să i se aducă plicul celălalt și procedă la comparație. Nu era același scris, dar cerneala era aceeași, albastră, de un albastru particular. Și, mai ales era comună greșeala de ortografie.

El transmise cele două documente celui d'al treilea consiliu de război din Paris, împărțind observațiunile sale. Ghicise bine și urma era excelentă. Era un mic apartament în strada Gay-Lussac, unde Emilia D... sub romanticul nume de Lucile, servea ca medium unui spirit, unde se elaborau scrierile. Din această officină porneau, și justiția militară, după debateri publice, a rostit condamnățiuni severe.

În speță, era vorba de oameni cu deosebire șireți, dar cel mai dibaciu rău făcător, cum ar putea el să se lupte cu hazardul, acest maestru jude de instrucție, care își bate joc de toate precauțiunile, răstoarnă toate aranjamentele și dijacă planurile cele mai bine urzite?

Vai! Trebuie să spunem. Hazardul nu servește tot d'ama interesele justiției. Câte odată trece de partea cealaltă a baricadei și se pune în serviciul criminalilor. El le stabilește alibi în momentul când ei se așteaptă mai puțin. Strică în ori-ce caz teribil jocul de cărți și se amuzează ca să dărâme instrucțiunile cele mai solide.

Sunt exemple deconcertante în această privință.

La întâmplare vom lua trei.

Fu mare emoțiune la Paris când, la 5 Decembrie 1891, ziarele anunțară că baroana Dellard fusese asasinată în ajun în apartamentul său, din bulevardul Tempului.

La 4^{1/2}, un tânăr, corect învesmântat veni să întrebe pe portar, la ce etaj locuște. Câteva minute apoi, cobori,

fără a se fi grăbit, pe când bona, Delphine Houbre, cu gâtul jumătate tăiat, striga: Ucișorul!

Drama avusese loc repede. În lipsa Delphinei, dusă până aproape, baroana deschisese ea însăși. Vizitatorul o izbise cu cuțitul în sufragerie, și o ucisese în camera fiului ei, unde avusese puterea să se târască. Apoi, în momentul când începuse a scotoci mobilele, fusese surprins de bonă, care venea cu o mică lampă în mână. Cercase de asemeni ca să o ucidă, dar loviturile sale au fost rău date și, cum ea se sbătea țipând, el a găsit că e mai bine să o șteargă.

Timp de câte-va zile, instrucția rătăci pe cărări false, apoi bănuelile căzuseră asupra Sublocotenentului Anastay, din al 158-lea regiment de linie, în relații cu familia Dellard și la cariera cărui fiul, șef de birou la Ministerul de război, se interesase.

Anastay se afla atunci la Paris. El nu putea deci să ignoreze o crimă a cărei știre o răspândise ziarele în toate colțurile.

Și, totuși el nu se prezintase ca să exprime condoleanțele sale binefăcătorului: nici măcar nu îi scrisese. Foarte potrivit, D-l Goron, șeful siguranței, plecă dela acest indiciu, de ordin psihologic și presunții grave începură a se grămădi pe capul lui Anastay, când hazardul îi veni în ajutor pe neașteptate.

O doamnă foarte onorabilă care locuia în bulevardul Richard-Lenoir, la câte-va sute de metri de locul crimei, veni să afirme, — și aceasta era adevărul, — că ofițerul cinase la dânsa, la 4 Decembrie și că plecase la ora 10. Ea preciză că în momentul când sosise el, privise pendula: patru ore băteau. Noaptea sosea și ea tocmai se pregătea să-și aprindă lampa.

Și, asasinatul avusese loc, ceva mai înainte de ora 5, în ori-ce caz la 4^{1/2}. Martorii erau formați în această privință.

Să ne întrebăm acuma ce ar fi fost dacă legea asupra instrucției contradictorii, se afla atunci în vigoare?

Avocatul, precum îi comanda negreșit dreptul și datoria sa, dacă s'ar fi grăbit a comunica clientului său această depoziție, și, în fața unui astfel de alibi care îi cădea ca din cer, Anastay și-ar fi modificat planul său de apărare. Ce mai valora atunci, un contra alibi afirmat de o persoană demnă de crezare, mărturia Delphinei Houbre care nu intrăzărise pe asasin decât la lumina unei lămpuțe și într-o clipă tragică?

Oh! Dacă Anastay ar fi știut! Dar, Anastay nu știa. Și, cum nu știa, nu făcu nici o dificultate să afirme că intrase la cine-va în casa de pe bulevardul Richard-Lenoir. Și, când își mărturisii crima, în cele mai mici detalii, se știu că pendula bătrânei doamne era în urmă, fără ca ea să știe.

Într'un proces de spionaj din ultimul război obveni următorul caz: Un înalt dignitar militar la 2 Ian. trecuse frontiera deghizat, la 3 era în țară neutră, la 4 la Paris. În ajunul plecării își scoase banii dela bancă, și viză pasaportul aflat apoi. Cu ocaziunea instrucției făcu mărturisiri complete.

Dar, la începutul instrucțiunii, Hazardul intră în joc și complică lucrurile.

O verificare fiind făcută la bancă, magistrații militari aflu, nu fără nămiră, că la 3 Ianuarie se prezintase clientul ca să retragă banii. Dar, atunci, dacă la 3 Ianuarie era la Paris, nu putea să fie în aceeași zi, să zicem la... Gerolstein.

Ah! dacă, și aci, criminalul ar fi știut. Dar nu o află.

Și, cum nu putea prevedea răspunsul băncei, recunoscu fără ezitare, ca își retrăsese banii la 31 Decembrie, în ajunul plecării, ceea ce determină o nouă verificare.

Ce se întâmplase? Clientul se prezintase foarte târziu și scriptele au fost regularizate la 3 Ianuarie, din cauza a două zile de sărbătoare care erau la mijloc.

Politia din Paris

Pentru lărgirea cunoștințelor de specialitate, credem că este de un deosebit interes ca polițiștii noștri să cunoască îndeaproape modul de funcționare și organizare al polițiilor apusene. Cu un vechiu trecut de experiențe, aceste organizații au parcurs o întinsă cale evolutivă până ce au ajuns la forma lor de astăzi, și prin aceasta cercetarea lor atentă oferă un vast material de bune învățăminte.

Astfel, urmând articolele ce începem a publica, ne vom putea de seamă despre un fapt, care constituie condițiunea esențială de existență a unei bune poliții. Este vorba despre principiul adoptării organelor de poliție condițiilor de trai ale societății în care se dezvoltă. Adaptarea la mediu este chezașia progresului. Dacă acest principiu se realizează, poliția devine ceea ce în adevăr trebuie să fie, un factor social util.

Poliția apuseană este de mult pe această cale și, de aceea, în dorința de a-i urma cât mai neîntârziat și noi, deschidem această serie de articole instructive, începând cu poliția Parisului.

Poliția din Paris este orășenească. Prefectul poliției e însă numit de Ministerul de Interne. Prefectura poliției se compune din două părți: *cabinetul prefectului* și birourile pe deoparte: de altă parte *poliția siguranței*.

Birourile poliției cuprind partea, pe care am putea-o numi, sedentară. Funcționarii acestor birouri se ocupă după atribuții de chestiunile politice, întrumiri, presă, cărți oprite, pașapoarte, permise de vânat, prostituție, plasarea alienaților, supravegherea copiilor orfani sau abandonati, controlul măsurilor și greutăților, al construcțiilor, birjarilor, trăsurilor, al curățeniei stadelor, etc. Birourile sunt grupate în trei secțiuni, și un secretariat general, care se ocupă cu chestia decorațiilor, cu regularea întregului oficiu polițienesc, cu bugetul poliției, ș. a.

Alături cu această poliție, pe care am putea-o numi poliție civilă, funcționează una cu angajați în uniformă, așa că are un aspect militar: „*la police municipale*“, poliția municipală, în frunte cu „*la chef de la police municipale*“. Sub ordinale acestuia lucrează doi șefi de birou, doi inspectori de poliție „*inspecteurs divisionnaires*“ — 70 ofițeri de poliție, 25 inspectori, 100 brigadieri, 700 subgardieni și 8500 sergenți de stradă. Pentru a ușura îndeplinirea serviciului, personalul acesta e împărțit mai întâi în șase brigăzi centrale, din care patru sunt însărcinate cu supravegherea siguranței în teatre și alte spectacole publice, a cincea se ocupă numai cu circulația vehiculelor pe străzi și piețe, iar a șasea supra veghează halele și piețele. Mai sunt apoi alte 35 de brigăzi împărțite peste cele 20 cartiere — „*arrondissements*“ — ale Parisului. Din personalul acestor brigăzi, 500 oameni sunt totdeauna la dispoziția prefecturii poliției și fac serviciul extern la ceremonii mari, la serbări publice, în teatre, etc. iar de fiecare cartier rămân 260—300 sergenți de stradă, cari se schimbă astfel, încât totdeauna să fie cam o sută de serviciu, și anume numai în serviciul publicului, așa că nu au să se intereseze de revizuirea birjelor, de examinarea laptelui, de inspectarea curățeniei etc.

Pe lângă cele 35 birouri de arondismente administrate de câte un ofițer, care trebuie să se prezinte în fiecare zi la prefectura poliției pentru raport și pentru a primi instrucțiuni noi, mai sunt și 75 comisariate de poliție, fiecare condus de un comisar, care e în permanentă legătură cu biroul său de arondisment. Comisaratele sunt deschise de dimineața dela nouă până seara la zece, la nevoie și peste noapte. Comisarii sunt adevărații advocați ai publicului; ei potolesc certe între vecini, rezolvă neînțelegeri între birjari și mușterii lor, intervin la incendii și ieșiri de apă, arestează sau apără invinuții pe nedrept, se interesează de copii

rătrăciți, duc la spitalpe cei îmbolnăviți subit pe stradă, cu un cuvânt sunt providența populației și au ocaziune de a cunoaște nu numai părțile întunecoase ale capitalei, ca și multe secrete picante.

Direct sub conducerea prefectului de poliție mai sunt două secțiuni; cea numită „*le control général*“, se ocupă de plângerile înaintate contra sergenților de stradă și a funcționarilor, conduce cercetările, angajează funcționari noi, ia dispoziții contra comerțului de librărie și contra pressei, examinează prospectele unor bănci, cari dau de bănuț, ș. a. În fruntea acestei secțiuni, e un șef numit „*contrôleur général*“, care dispune de un ofițer de poliție și 60 inspectori. A doua secțiune se numește „*le service d'identification*“, însărcinat să strângă materialul doveditor al crimelor făptuite și să fotografieze și măsoare, după sistemul lui Bertillon introdus în 1889, pe cei arestați. Deoarece fiecare arestat e fotografiat de mai multe ori, afară de aceea se multiplică și măsurăturile, colecțiunea aceasta de fotografii, unica în felul ei, conține multe sute de mii de fotografii.

Nu e nevoie să ne ocupăm mai amănunțit cu serviciul polițienesc în hale, piețe, teatre, etc. Merită însă să dăm o atențiune mai mare ajutorului, pe care îl dă poliția în cazuri de nenorociri, căci aceasta scoate și mai mult în evidență rolul cu adevărat social al oricărei poliții. Pentru scopul acesta, poliția are înainte de toate trăsuri, cari duc pe un rănit fără nici o despăgubire la spitalul cel mai apropiat. Dealungul Senei și al canalurilor, cari trec prin oraș sunt construite 16 pavilioane de salvare, în care se găsește tot materialul necesar (prăjini, frânghii, etc) pentru un ajutor rapid în caz de nenorocire, precum și un pat și celelalte mijloace, cu ajutorul cărora se poate rechema în viață unul care și-a pierdut conștiința. În fața fiecărui pavilion e o luntre mică; pavilionul e în legătură telefonică cu cel mai apropiat birou de poliție, iar acesta, la cel dintâi semnal, înștiințează un medic care aleargă numaidecât în ajutorul celui nenorocit. Pentru accidente de stradă se află în fiecare birou de comisariat cele necesare pentru pansamente, precum și brancarde. Aceste birouri neavând totdeauna personalul necesar pentru un transport imediat, s'au format, la îndemnul unui medic „ambulante orășenești“, ajutate atât de stat, cât și de oraș. Foarte folositoare s'a dovedit și formarea unei uniuni compuse din medici, farmacisti și moașe, cari s'au obligat să ajute pe oricine cere în cursul nopții ajutor; pentru aceasta ajunge a înștiința comisariatul cel mai apropiat și a da și adresa celui ce are nevoie de ajutor, și poliția înștiințează pe medic, (farmacist, moașe) căruia îi dă și o remunerație. Cei săraci sunt dispensați de plată, iar medicul e plătit dintr'un fond votat de consiliul comunal.

Pe lângă poliție, Parisul mai are și Garda republicană, pe care am putea-o asemăna cu o jandarmerie orășenească. Ea constituie o parte a armatei și se compune din două divizi comandate fiecare de un locotenent-colonel. Cele două divizii cuprind trei batalioane de infanterie și două escadroane de cavalerie. Serviciul acestei trupe e mai mult extern, căci e întrebuințată pentru pază, închideri de drum, etc. dar mai ales, la ocazii festive, când sunt primiri mari la președintele Republicei, la deschideri de expoziții, la serbări mari oficiale, ș. a. Cheltuiala cu întreținerea acestei trupe, mai mult de paradă, o poartă în părți egale statul și comuna.

Toți streinii, cari au vizitat Parisul, au rămas plăcuți impresionati de atitudinea liniștită și modestă a polițiștilor din acest oraș mare. Ei nu intervin, decât când e absolut necesar, nu caută să iasă în evidență și sunt todeauna gata să

servească publicul. Și cu toate acestea, și în Paris sunt destui cari privesc cu ochi răi poliția văzând în ea dușman libertății, nu ceace e într'adevăr, apărătoarea libertății față de cei al ce abuzează de ea.

Toți sergenții de stradă trebuie să fii făcut serviciul militar și trebuie să facă timp de cel puțin trei luni o școală de poliție. În școala aceasta instrucția este făcută de doi brigadieri și șase subbrigadieri, dela orele 8 la 11 înainte de amiază, într'o sală mare cu bănci, pupitre, pe pereți planuri mari de-ale orașului și, în cadre întunecoase, mostre de hârtie de legitimație, pașapoarte, etc. „Elevii” primesc în școala aceasta instrucțiuni în privința datorțiilor lor față de stat și public, li se pune în vedere când au să intervină, ce să facă cu cei arestați, cum să se poarte în caz de accidente, ce atitudine să ia când publicul sau birjarii le aduc obiecte găsite, cum trebuie să fie schelele ridicate în stradă și vitrinele negustorilor, cum să supravegheze circulația vehiculelor, și multe altele. Deasemenea trebuie să se deprindă și cu redactarea rapoartelor etc.: cursul se termină cu un examen și cel ce nu reușește, trebuie să-l repete. Am amintit mai înainte de comisariatele răspândite peste tot orașul și administrate de un comisar de poliție ajutat de un secretar. E lung drumul până să ajungă cineva comisar de poliție în Paris, căci de regulă trec 10—12 ani până să răsbată la acest post, — salariat cu șapte până la zece mii de franci anual. Asta era înainte de războiul

mondial. Suma aceasta ar face după starea valutei noastre de-acuma, șaptezeci până la o sută de mii de lei cel puțin. — Candidatul trebuie să aibe bacalaureatul, să funcționeze mai mulți ani ca secretar al unui Comisar, să facă examenul de „*officier de la paix*” (ofițer de pace), să servească în calitate aceasta câțiva ani, să mai facă un examen de drept și apoi numai după aceasta poate concura la un post de comisar.

Comisarul de poliție nu e înarmat, de aceea e uneori în pericol de moarte. Deși e uneori provocat la extrem, el trebuie să-și păstreze totdeauna liniștea și sângele rece. E într'un anumit sens avocatul publicului și caută totdeauna să facă pace între cei ce se ceartă, dar trebuie, când e vorba de crime, ș. a. să intervină numai decât și să facă arătare la poliția de siguranță, care urmărește pe cei vinovați. Un comisar binevoitor și marea lor majoritate e amabilă, prevenitoare, cu inimă caldă față de oameni, — poate să facă foarte mult bine, căci el află mai întâi de tot ce se petrece în cartierul lui înainte ca poliția să se ocupe oficial cu chestiunile cari o privesc. El face cea dintâi cercetare, poate potoli neînțelegeri, într'un cuvânt poate face pace.

Astfel vedem din toate acestea, cât de multă atenție se dă intereselor generale ale publicului, ceea ce ar fi de dorit să se realizeze și la noi.

CONSTANTIN ROSA
Polițaiul Orașului Caransebeș.

CRIMINALII CELEBRI

Santo Caserio — Asasinarea președintelui Carnot

Un tânăr galant care se afla foarte aproape de mine, îmi spuse că președintele Carnot trebuia să treacă pe aici; când de odată auzii Marseleza. Garda prezidențială trecu prin fața noastră: toată lumea strigă: Trăiască! Trăiască! O caretă trasă de patru cai se apropia: era a președintelui.

Când observai că trăsura trecea chiar prin dreptul meu, scosei din buzunar cuțitul; îmbrânții pe doi tineri ce se aflau în fața mea și mă repezi spre mijlocul străzi. Sării într'o clipă pe scara trăsuri și cu mâna stângă deschise-i ușa caretei, iar cu dreapta lovi pe președinte drept în piept. Am strigat: „Trăiască Revoluția!” Președintele în momentul când primi lovitura, holbă ochii privindu-mă fix în față și având o rană adâncă, se dete înapoi. Această privire nu mă mișcă de fel. Din potrivă, regretam că nu l-am putut lovi drept în inimă, căci brațul meu deviasse puțin, în elipa când aplicasem lovitura.“

Aceste cuvinte au o semnificație specială când ne gândim la acela, care le-a pronunțat.

Asasinul președintelui Carnot era un tânăr slab și palid la față, ca de vre-o 20 de ani, cu urechile blegi, cu părul ras pe cap, cu figura prelungă și plată — un fel de Pierrot cu capul înpuțat de idei revoluționare — ochii în fundul capului, totdeauna fixați asupra unui singur punct ca o pasăre răpitoare, fixându-și otociștii asupra prăzei gata să-i cadă în ghiară. Mai de grabă blond decât oacheș, cu buza de sus umbrită de o mică mustată, Caserio nu-ți inspira nici vigilența omului din sudul Franței. El putea fi asemănat cu un potareă din foburgurile Parisului, care crescuse fără aer și fără lumină prin atelierile de fabricii, nici de cum sub soarele puternic al câmpiilor lombarde. Imbrăcați pe acest om, astfel descriu, cu o haină largă de postav albastru și cu o caschetă albă pe cap și veți avea fizionomia exactă a lui Santo Caserio.

Toți acei medici legiști care l'au examinat în celula sa, au putut culege următoarele observațiuni: Caserio vorbește cu ușurință. Cînic peste măsură, el cere voie direc-

torului închisoarei, ca să-i permită a serie d-lui Casimir-Ferrier, spre a-i implora ajutorul, drept recunoștință pentru actul său, care adusesse vacanță în președinția Republicei.

El se irită, se indignează contra lucrătorilor care se gudură în jurul guvernamentailor. Atunci trăsăturile feței se contractă, tenul i-se îngălbenește, ochii i-se umflă în orbite. Fizionomia sa ia expresiunea mâniei și a desgustului.

Condamnat la moarte, Caserio citi puțin, zicând că îi este inutil în poziția sa de a-și mai obosi creierul cu lucruri și fapte de pe urma cărora nu ar profita de fel, și care nu ar putea aduce nici un profit spectatorilor.

Criminalul are firea celui care puțin se sinchisește de soarta lui și de a acelor din jurul său.

O haimana de stradă, un tărăe brâu fără pereche, un câine, vagabond fără o casă, fără stăpân.

Criminalul era foarte vanitos și setea de a fi cunoscut nu a fost străină de crima sa ca și Vaillant, el nu voia să servească după moarte ca subiect de experiențe și de amuzament burgheziei.

Caserio avea un temperament rece și crud. El preferă în locul bombei cuțitul, el lovește victima în față și acest lucru denotă o mare temeritate.

La 16 August 1894, criminalul a fost executat în fața închisorii Saint-Paul, în mijlocul unei agitații grozave. Atitudinea sa în fața ghilotinei nu fu lipsită de curaj. Tremurând de mânie și clănțânindu-i dinții, ca un animal feroce gata să sfâșie pe cel ce i-ar eși în cale, el primi gemând de ură și de groază, lovitura ghilotinei. Lacrime groase îi curgeau pe ambii obraji.

Înainte basculei amenințătoare cu un gemăt furios, el respinse pe preotul care venea să-i dea ultima mângăere și cu o voce înăbușită în clocețe de sânge el strigă: „Coragio camaradi, eviva anarhia!”

RAYMONDE HESSE

Delictul de părăsire a familiei

Legăturile de familie creează obligații cari existau în legea naturală, înainte de a fi codificate în legea scrisă. Ele sunt rezumate în următoarele articole ale codului civil francez.

„Art. 203. — Prin însuș faptul căsătoriei, soții contractează îndatorirea de a hrăni, întreține și crește copiii lor.

„Art. 205. — Copiii sunt datori să dea alimente tatălui și mamei lor sau ascendenților în lipsă“.

Iar legea din 13 Iulie 1907 obligă pe fiecare dintre soți să „contribuie în mod spontan, în măsura putinței lor, la sarcinile căsniciei“.

Dar nu există nici o sancțiune extraordinară în profitul creditorilor acestor drepturi. Dacă debitorul nu le plătește, n'aveau altă cale de urmat decât să urmărească pe cale civilă. Prea adeseori mijlocul era iluzoriu. Decâte ori n'am fost martori la faptul scandalos și revoltător al unui băbat care, după ce și-a părăsit nevasta și copiii, condamnat prin sentința de divorț, de a servi o pensie alimentară, se dădea peste cap, spre a zădărnici efectele acestei condamnări. Își tănuia adevăratul domiciliu, locuia la țitoarea ori la a doua lui femeie, își măsluia situația în așa chip că urmărirea în civil, pe cât de lungă pe atât de costisitoare, să isprăvia, prin încheierea unui proces-verbal de insolabilitate aparentă.

De vreme îndelungată cele mai multe dintre națiuni au

considerat aceste fapte ca o greșală de competența tribunalelor represive. Statele-Unite în 1888, Elveția în 1891, Germania în 1894, Norvegia în 1902, Rusia în 1903, Anglia în 1908, Noua-Zelandă și Australia în 1910, Belgia în 1912 au creat delictul de „părăsire a familiei“.

Prin legea din 7 Februarie 1924, delictul acesta a fost introdus și în Codul penal francez.

Legea aceasta edictează pedeapsa închisorii de la 3 luni la un an, sau o amendă de 100—2000 franci, contra oricărui persoane care, cu voință va fi întârziat mai mult de trei luni de a achita ratele pensiei alimentare spre a o plăti celuilalt soț, copiilor săi minori sau ascendenților săi.

În cazul acesta, persoana, care are dreptul la pensia alimentară trebuie mai întâiu să-și ceteze debitorul în fața judecătorului de pace. Magistratul ia act de explicațiile imprecinților și dresază un proces-verbal pe care-l înaintază procurorului Republicii (primul-procuror) și acesta hotărăște dacă e loc de a se urmări în corecțional pe debitorul recalcitrant.

E. firește, un proces, — dar timid și neindestulător.

Căci, sunt azi treizeci de ani decând Codul penal german pedepsește pe „acela care prin viața destrăbălată, cauza mizerie familiei sale“; acelaș cod pedepsește și pe „acela care, având mijloace, nu-și execută obligația de întreținere“. Sancțiunile sunt aspre: închisoarea sau — ceace e practic — internarea într'o casă de muncă forțată.

Cărțile de joc și religia

Se povestește că, cu mulți ani în urmă, un soldat din garda unei mănăstiri din Spania catolică, era să plătească cu viața o gravă abatere, dacă nu ar fi avut prezența de spirit să se apere într'un mod care să fie cu totul pe placul călugărilor drept credincioși.

Acel soldat fu prins cu un joc de cărți în mână. Mare scandal.

Starețul, în turbarea sa ceru ca nelegiuitul să fie pe dată spânzurat.

Vinovatul însă a fost mai întâi dus în fața superiorului, unde s'a apărât astfel:

„Acest joc de cărți, domnule locotenent, îmi servește drept carte de rugăciuni, și-l port totdeauna cu mine.

„Trăgând un as, îmi aduc aminte că nu există decât un singur Dumnezeu, creator al tuturor lucrurilor.

„Cartea cu doi ochi mă face să-mi reamintesc de cei doi hoți răstigniți odăta cu Domnul nostru Isus-Christos.

„Trei ochi îmi înfățișează cede trei ființe întru Domnul: Tatăl, Fiul și Sfântul-Duh.

„Patru îmi spune de cei patru evangheliști: Sfântul Matei, Sfântul Marcu, Sfântul Luca și Sfântul Ioan.

„Cinci-ul, cele cinci plăgi ale divinului răstignit. Mântuitorul nostru.

„Când trag un șase, îmi aduc aminte că Dumnezeu a creiat Cerul și Pământul în șase zile.

„Dacă e vorba de șapte, gândesc la Atot-puternicul, care după ce a terminat creațiunea, s'a odihnit în ziua a șaptea și-mi reamintesc deasemenea că există șapte taine bisericesti.

„Când privirea mi se fixează pe cartea cu opt ochi mi aduc aminte de cei opt oameni drepti cari au supravețuit potopului din vremea lui Noe.

„Nouă mă face să gândesc la cele nouă fecioare cari au venit să se închine lui Isus-Christos.

„Zece, îmi îndreaptă mintea spre cele zece porunci ale Domnului.

„Fiecare valet este pentru mine unul din nemernicii slujitori ai Caiabei și ai lui Pilat cari îndrăzniră să scuipe în fața Mântuitorului nostru.

„Regina, îmi amintește de regina din Saba, care a venit la Ierusalēm să admire înțelepciunea lui Solomon.

„Regele îmi reamintește pe Regii magi, cari îngenunchiară în staul la picioarele copilului sfânt, mărturie a respectului și cultului ce i se datora.

„Dacă adun numărul ochilor dintr'un joc de cărți, găsesc că sunt 365, tocmai câte zile avem într'un an.

„Numărul cărților este de 52, adică tot atâtea câte săptămâni sunt într'un an.

„În sfârșit, cele douăsprezece figuri îmi reprezintă pe cei, doisprezece apostoli.

„Astfel, vedeți, domnule locotenent, jocul meu de cărți îmi servește în acelaș timp de carte de rugăciuni și-și de calendar.“

În urma unei asemenea apărări soldatul fu imediat pus în libertate.

Justiție expeditivă

Desigur că scena nu se poate petrece decât în America.

Dela una din cele mai mari ferme din America de nord-vest se furase doi cai. Ise luă urma hoțului ce pomise spre localitatea K., — dar călăreții femeii nu mai puteau să-l ajungă, căci prea o luase înainte. Deci se telegrafia șerifului (primar-judecător) din K. dându-se toate amănuntele, cu rugarea ca hoțul să fie prins.

Trecură două ceasuri, — după cari proprietarul fermei primi răspunsul:

— „Caii aci. Hoțul spânzurat.“